…Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

…бурят-Монголой ҮНЭН

…С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 295 (1895)
ДЕКАБРИИН 16
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ …А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой ба Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй хэһэн

ХАМТЫН МЭДҮҮЛГЭ

…оветскэ Союзай Правительствын уряалаар Индиин Премьер-Ми… 1955 оной июньдэ Советскэ Союзда ерээд ошоһон байна. СССР до…рэниие һайнаар угтаһан ба тэрэ ерэлгэнь хоёр оронуудай арадуу…ани барисаае, бэе бэеэ ойлголсохо ябадалые бэхижүүлһэн байна. …ерэлгынь эсэстэ 1955 оной июниин 22-то СССР-эй Министрнүүдэй …эй Түрүүлэгшэ Индиин Премьер-Министр хоёрой Хамтын Мэдүүл…лоогдоо һэн.

…ндийскэ Правительствын уряалаар СССР-эй Министрнүүдэй Сове…үрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиу…эшүүн Н. С. Хрущев Советскэ Союзай бусад тусхайта түлөөлэгшэ…үдэшэгдэн 1955 оной ноябрь—декабрьда Индидэ ерэһэн байна. Энэ …й хүн зон тэдэниие хаа хаанагүй урмашал зоригжолтойгоор угтаа. …эй ерэлгэнь хоёр орониие, тэдэнэй арадуудай хани барисаанай …е бэхижүүлээ. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болбол хүдөө ажа… промышленна болон гидротехническэ элдэб янзын барилгануудаар, …рэшэлэн хүдөө ажахын шэнэдхэгдэжэ байгаа районуудаар, гүрэ…ирмэнүүдээр ба Индидэхи экономическа хүгжэлтын бусад центр…эр ябаа.

…ндидэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булга…, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хруще…рэлгэ, Советскэ Союзда Индиин Премьер-Министр Джавахарлал …эй ерэлгэ эдэ оронуудай арадуудтай, ажабайдалтай, орон бүхэ… шиидхэхэ ёһотой асуудалнуудтай, туйлалтанууд болон эрмэлзэл…тэй танилсаха арга боломжо тэдэндэ олгоһон, бэе бэеэ хүндэ…, һайн һайхан дура хүсэлэй, тэсэбэритэй байлгын үндэһөөр тэдэ… оронуудайнь арадуудай бэе бэеэ ойлголсохо ябадалда хүргэһэн…

…55 оной июниин 22-то толилогдоһон дээрэ дурсагдааша Хамтын …лгэ дотор мүн тэрэшэлэн «панча шила» гэһэн мэдээжэ нэрэтэй … Ёһо гуримуудые тэдэнэй батаар баримталдаг байһаниинь хараг…эн.

…олитическэ, социальна болон экономическа системэнүүдэйнгээ та…бэе бэеһээ илгардаг оронууд бэе бэеэ хүндэлэлгын, дотоодынгоо …үдтэ хамааралсангүй байлгын үндэһөөр хоорондоо харилсан ажал…эб найрамдал туйлалгын ба хүнэй ажабайдал һайжаруулгын нан…рилгонуудые туйлахаяа ниитэдээ эрмэлзэхэ үедөө эдэбхитэйгээр …алан ёһоор зэргэ оршон байлгын политика бэелүүлэн ябаха уялга…, тиигэжэ шадахашье байна гэжэ тэдэ Ёһо гуримууд дотор тун…данхай.

…дэ табан ёһо гуримуудай тунхатлагдаһан сагһаа хойшо эдээндэ хэ…эн оронууд нэгэдэһэн гү, али эдэнтэй зүбшөөрһэнөө мэдүүлһэн … Бандунгска конференци дээрэ түлөөлэгдэһэн оронууд эдэ Ёһо …удые гэршэлһэн Деклараци нэгэн һаналтайгаар баталан абаа һэн. …ёһо гуримууд оронуудай хоорондоо харилсан ажаллаха ба…эһэ һуури боложо мүнөө үргэнөөр мэдэрэгдэнхэй.

…ндидэ Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрой мүнөө ерэхэ үедэ … ба Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неру уласхоорондын …ай асуудалнуудаар һанамжануудтухайгаа тордиһогүй, сэхээр …дэһэн байна. Уласхоорондын харилсаанууд Табан Ёһо гуримуудые … болгохо зэргэтэй гэжэ, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын, …рамдал ба оронуудай хоорондохи харилсан ажаллалга бэхижүүл…үһалхын тулада хэжэ боломоор бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй гэжэ тэ… батаар найдадаг байһаниинь һаналаа иигэжэ хөөрэлдэһэнэй эсэстэ …эн харагдаа.

…55 оной июльдэ болоһон Правительствонуудые Толгойлогшонорой …дэхи зүблөөн дайн сэрэгэй орой хэрэггүй байһые тэрэ зүблөөндэ …эгдэһэн Агууехэ Гүрэнүүдэй мэдэрхэ ябадалда хүргөө һэн. Дайн …адаа атомна болон водородно зэбсэгэй хүгжэһэнтэй дашарамдан …рэлтэндэ имагтал гай тодхор татаха байна. Уласхоорондын арсал…үдые шиидхэхэ арга метод болгон дайн сэрэг хэрэглэхэ ябадалые …лха—энэ гол шухала мэдэрэлгэ хадаа дэлхэйн арадуудай зүгһөө …айшаалтайтаар угтагдаһан ба түгшүүрил нилээд һуларгаха яба… хүргэһэн байна. Европын болон Азиин гол шухала асуудалнууд …шиидхэгдээгүйшье һаа, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэ арга … болгон дайн сэрэг хэрэглэхэ ябадалые болюулһанай бодото хой…ынь гэбэл, тэдэ асуудалнуудта хандалгые хубилгаһан, тэдэниие …үүдэй аргаар шиидхэхэ гэжэ эрмэлзэдэг болоһон ябадал мүн. Со… Союзай ба Германска Федеральна Республикын хоорондо диплома… харилсаанууд тогтоогдоо һэн. Америкын Холбсото Штадуудай ба …й Арадай Республикын хоорондо посол зэргэтэнэй хэл… боложо эхилээд, үргэлжэлжэ байна. Атомай хүсэ амгалан зо… хэрэглэхэ тушаа конференци энэ оной августда боложо амжал…аар дүүрээ, тиин Генеральна Ассамблей атомай хүсэ хэрэглэлгээр …орондын агентство байгуулха тухай резолюци баталан абаа.

…алдаата асуудалнуудые хэлсээнүүдэй ашаар саашадань гурим… зорилгоор, энэ оной июльдэ Женевэдэ болоһон дүрбэн гүрэнэй …ельствонуудые Толгойлогшонорой Зүблөөн зохихо оронуудай га… хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөе зарлаха шухала гэжэ заагаа …адаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй тиимэ Зүблөөн һаяхан Женевэ…ко. Тэрэ Зүблөөн хадаа зүбшэһэн асуудалнуудаараа хэлсээ туй…, тиимэ болохолоороо, дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Тол…шонорой Зүблөөнэй эсэстэ бии болоһон ехэ найдабаринууд мүнөө …һанаһанда хүрөөгүй байна. Зүгөөр тэрэ зүблөөн дэлхэйн үмэнэ …аад байгаа асуудалнуудые улам тодоор ойлгохо ябадалда хүргөө, …мтаараа мэдэрһэн ёһоор, дайн сэрэг болюулагдаа һаа, эндэ бү…уудалнууд имагтал амгалан аргаар, амгалан ёһоной хэлсээнүүдэй … шиидхэгдэжэ болохо байһан ябадал хубилшагүй баримта болоно. …ээ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөнэй … тушаа урмаа хухаралга имагтал саг зуурын шэнжэтэй байха … арсалдаата асуудалнуудые шиидхэлгын гансал аргань хэлсээ…үн гэжэ тоолон уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын тула …адалаараа саашадаашье оролдохо шухала. Хоёр оронуудай гү…жал-ябуулагшад иигэжэ найдаһанаа мэдүүлнэ гэбэл, Америкын …то Штадуудай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо посол …нэй хэжэ байгаа хэлсээнүүд тэдэнэй зүбшэн хэлсэжэ байгаа …нуудые шиидхэлгэдэ хүргэхэһөө гадна, мүн бүри дээдэ тушаалта…сээ хэжэ бэе бэеэ улам үргэнөөр ойлголсохо ябадалда хүргэхэ … Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци дотор Хитадай Арадай Рес…ын хуулита һуури олгогдоогүй һаа, Ази дотор бата бэхи эб най… туйлахын аргагүй гэжэ тэдэнэр найдана. Арсалтагүй энэ барим…эрхэ ябадалай хойшолуулагдажа байһан тушаа угаа ехээр шаналжа байһанаа тэдэнэр мэдүүлнэ. Дальна Востогой ба Азиин бусад асуудалнууд хэлсээнүүдэй аргаар дары шиидхэгдэхэ, нэрлэн хэлэбэл: эрье шадарай аралнууд ба Тайвань арал тушаа Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэнүүд хангагдаха ёһотой, корейскэ асуудал корей арадай национальна эрхэнүүдые мэдэрэлгын үндэһөөр, Дальна Востогто амгалан байдал сахиха интерестэй зохилдон хангагдаха ёһотой гэжэ үнэн зүрхэнһөө найдана.

Үнгэрһэн жэлдэ Индо-Хитад тухай асуудалаар Женевэдэ болоһон конференциие СССР-эй гүрэнэй ажал-ябуулагшад, Индиин Премьер-Министр һайшаан амаршалаа һэн. Тэрэ конференци Индо-Хитадтахи һандаралта дайе болюулжа, Индо-Хитадтахи гүрэнүүдэй асуудалнуудые гуримшуулха ябадал хараалаа һэн.

Вьетнам тушаа хэгдэһэн Женевскэ хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ һаад ушаруулагдана, Лаос тушаа Женевскэ хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ мүн тэрэшэлэн бэрхэшээлнүүд гарана гэжэ тэдэнэр шаналан тэмдэглэнэ. Эдэ хэлсээнүүдые эбдээ һаа, Индо-Хитадташье, мүн тэрэшэлэн бүхы дэлхэйдэшье угаа хүшэр хүндэ хойшолонгуудтай байха байна. Тиимэһээ Женевскэ хэлсээнүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зам дээрэ мүнөө үедэ гараһан һаалтануудые зайсуулха ба тэдэ хэлсээнүүдые тон наринаар дүүргэлгэдэ зорюулан хүсэд һайнаар харилсан ажаллаха уряатайгаар хэлсээнүүдтэ хабаадалсаһан бүхы хабаадагшадта, харьяата талануудта хандахаяа хоёр оронуудай Гүрэнэй ажал-ябуулагшад хүсэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида гэшүүн болохо тухай асуудалаар универсальна байлгын ёһо гурим хэрэглэгдэхэ зэргэтэй гэжэ тэдэнэр лаб һанана. Энэ ёһо гуримай сахигдаагүйл сагта, Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци бүхы дэлхэйн оронуудые түлөөлхэгүй байна. Тиимэһээ 18 оронуудые ООН-до нэгэн доро абаха тухай Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн һайшаалые тэдэнэр амаршална, тиин энэ һайшаалыень Аюулгүйн Совет һаяар угтан абаад, бодото дээрэнь бэелүүлхэ бэзэ гэжэ найдана.

Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохын, дэлхэйн шэнэ дайнай усалта һандаралнуудта хүргэхэ условинуудые үгы хэхын тулада буу зэбсэг хуряаха арга замһаа ондоо зам үгы юм. Буу зэбсэгэй мүнөөнэй хэмжээе ехэ болгоо һаа гү, али энэ занданшье үлөөгөө һаа, дайн сэрэгэй аюул хододоо тохёолдоод байха, айдаһа хүрэхэ үндэһэ баримта болохо ба хүн зониие олоорнь хюдалгын тон шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар бүтээхэ шалтагаан болохо байна. Һандаргаха хүсэниинь улам ехэ боложо байгаа зэбсэг шэнжэлхэ ба сутлуулха ябадалтай сэхэ холбоотойгоор, буу зэбсэг хуряаха гээшэ улам шухала болоно. Буу зэбсэг хуряаха тушаа гол болгон баримталмаар, һайн ба түргэн алхамуудай хэгдэхые дайн сэрэгэй огтолон болюулагдаха тухай үргэнөөр дэлгэрһэн хүсэл эрмэлзэлгэ эринэ. Энэ асуудалаар хэлсээн нилээд ехээр туйлагдаһан ба үни удаан эб найрамдал тогтоохо зорилго табяа һаа, үлөөшэ һаалтануудай түргэнөөр зайсуулагдаха байһаниинь элитэ. Ядерна болон термоядерна зэбсэг үйлэдбэрилхэ, хэрэглэхэ ба туршажа үзэхэ ябадал заатагүй хоригдохо ёһотой гэжэ батаар найдажа байһанаа дахин мэдүүлхэеэ хоёр оронуудай Гүрэнэй ажал-ябуулагшад илангаяа ехээр хүсэнэ. Энээнэй хажуугаар юрын түхэлэй буу зэбсэг нилээд хороогдохо ба тиимэ хорилгые болон буу зэбсэг хуряалгые наринаар бэелүүлгэ хангаха ябадалда зорюулагдаһан уласхоорондын ашагта хиналта заатагүй тогтоогдохо ёһотой. Энээнэй туйлагдаагүйл сагта, бүхы дэлхэй дайн сэрэгһээ айжа, һүрдэжэ байха, тиин арадууд эб найрамдал тээшэ эрмэлзэлэй үнэн сэхэ байһанда һэжэглэхэ байна.

Сэрэгэй союзуудые гү, али бүлэг гүрэнүүдэй сэрэгэй блогуудые байгуулга хадаа эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха арга бэшэ юм гэжэ СССР-эй гүрэнэй ажал-ябуулагшад, Индиин Премьер-Министр зүбшөөрэлсөө. Тиимэ союзууд «хүйтэн дайнай» хилэнүүдые улам үргэдхөө, зохихо районуудта тогтууригүй байдалай шэнжэ бии болгоо, айдаһа хүрэлгэ ба түгшүүрилые ехэ болгоо, зохихо оронуудай амгалан ёһоор хүгжэхэ замдахи һаалтануудые бүри ехэ болгоо. Гүрэнүүдэй хамтаараа оролдоол һаа эб найрамдал, арадуудай бодото аюулгүй байдал хангагдажа шадагдаха байна.

Айдаһа хүрэлгые ба уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилые бага болгохо эгээн ашагта арга замуудай нэгэниинь бэе бэетэйгээ харилсан ажаллаха ба бэе бэеэ ойлголсохо хэрэгтэхи һаалтануудые зайсуулха ябадал болоно. Энэ уг зорилго туйлахын тулада, оронуудай хоорондохи культурна болон экономическа холбоо барисаанууд һайшаан дэмжэгдэхэ ёһотой. Эрдэмтэдээ, техническэ мэргэжэлтэдээ, экономистнуудаа, парламентнуудайнгаа гэшүүдые, уранзохёолшодоо, культурынгаа бусад ажал-ябуулагшадые саг үргэлжэ эльгээлсэжэ, хоёр оронуудай арадуудай бэе бэеэ улам һайнаар мэдэхэ бүри ехэ аргатай боложо байна, энээниие хоёр оронуудай гүрэнэй ажал-ябуулагшад хангалтатайгаар тэмдэглээ. Хоёр оронуудай хоюуланайнь ажабайдалай ондо ондоо түхэл шэнжые ойлгоходо ба хүндэлхэдэ туһалха үндэһөөр бэе бэетэйгээ холбоотой байхын тула тиимэ арга боломжонууд хэлбэришэгүй үргэдхэгдэжэ байха гэжэ тэдэнэр найдана.

Тиимэһээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн, Индиин Премьер-Министр Инди дотор Бхилаида металлургическа заводой барилга ба бусад проектнүүдые бэелүүлгэ тушаа хоёр оронуудай хоорондохи харилсан ажаллалгын хүгжэжэ байһые һайшаан амаршална. Тэдэ барилганууд тушаа хэлсээнүүд хэгдэжэ байна. Индиин хоёрдохи табанжэлэй түсэб болбол тиимэ харилсан ажаллалга саашадаа туйлаха арга боломжонуудые олгожо шадаха байна. Хүндэ промышленность хүгжөөлгэдэ тэрэ түсэб соо гол анхарал табигдана. Бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэринүүдэй дүүрэхэдэ хоёр оронуудай бүрин эрхэтэй түлөөлэгшэд алинданшье ашагтай экономическа болон техническэ харилсаануудай саашанхи формонуудые хаража үзэхэ ба шухала гэжэ мэдэрэгдээ һаань, тодорхой асуудалнуудаар хэлсээ туйлабал һайн байха гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Индидэ Н. А. Булганин. Н. С. Хрущев хоёрой ерэлгэ хоёр оронуудые дүтэ болгохоһоо гадна, мүн бүгэдэниитын эб найрамдалай хэрэгтэ алба хэдэг дээрэһээ имагтал шухала событи мүн болоно. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев ба Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неру ерээдүйдэ этигэдэг байһан тухайгаа, өөһэдынгөө оронуудһаа гадна, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһада эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ батаар шиидхэжэ байһан тухайгаа дахин мэдүүлнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. БУЛГАНИН.

Индиин Премьер-Министр Джавахарлал НЕРУ.

Нью-Дели, 1955 оной декабриин 13.

Индиин ба СССР-эй хоорондохи экономическа харилсаан тушаа

СОВЕТСКО-ИНДИЙСКЭ ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

Экономическа харилсан ажаллалга хүгжөөхые ба худалдаа наймаанай харилсаа үргэдхэхые хоёр ороной хүсэжэ байһан тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой болон Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй Хамтын Мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-эй Правительствын ба Индиин Правительствын түлөөлэгшэд даб дээрэхи хэлсээнүүдые хэжэ, худалдаа наймаа эгээн лэ ехэ хэмжээтэйгээр хэдэг бололго хоёр орондо алинданшье ашатай туһатай байха гэжэ үгээ ойлголсоо. Энэ талаар түрүүшын алхам болгон иигэжэ хэлсэгдэбэ:

1. а) СССР хадаа 1956 онһоо эхилэн гурбан жэлэй турша соо 1 миллион тонно хара металл прокат, гэрэ тоодо түрүүшын жэлдэ 300 мянган тонно, удаадахи хоёр жэлдэнь жэл бүридэ 350 мянган тонно прокат худалдаха, тиихэдэ Инди тэдэнииень худалдажа абаха болоо. Энэ зүйлые үгэхэ болзор ба тэрээгээр тоосоо хэхэ условинууд удаадахи хэлсээнүүдэй үедэ тодорхойлогдохо юм.

в) СССР дотор хоёр талын хэлсээ хэхэдээ тодорхойлогдожо шадагдаха байһан зэргээр нефть малтан абалгада хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдые, ашагта малтамалнуудые абаха промышленностьда хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые, мүн бусад түхеэрэлгэнүүдые, тэрэшэлэн ондоошье эд бараа худалдаха, тиихэдэ тэдэнииень Инди худалдажа абаха юм. Эдэ зүйлнүүдые үгэхэ болзор ба эдэ эд бараанууд болон түхеэрэлгэнүүдээр тоосоо хэхэ условинууд удаадахи хэлсээнүүдэй үедэ тодорхойлогдохо байна.

с) СССР хадаа худалдан абагшад ба худалдагшадай хоорондо хэлсээ хэжэ тодорхойлогдоһон условёор болон тогтоогдоһон болзорто түүхэй эд, промышленна эд бараа Индиһээ бүри ехээр худалдан абадаг болохо байна. Худалдан абтаха тиимэ зүйлнүүдэй юрэнхы үнэнь Индидэ байгуулагдаха советскэ тусхай организацинуудай гаргашада зорюулагдажа болохо байһан мүнгэ зөөри оруулалсан, Индиһээ СССР-эй худалдажа абаха эд бараанай юрэнхы үнэтэй адли байха бэзэ гэжэ найдажа байһаниинь элишэлэн мэдүүлэгдэһэн байна.

д) советско-индийскэ худалдаа наймаанай хэлсээгээр хараалагдаһанай ёһоор, хоёр правительство дурсагдаһан эд бараа дам дамаа худалдаха ябадалые хуулита зохихо гуримууд болон заабаринуудта тааралдуулан эгээн лэ ехээр хүнгэдхэхэ, мүн энээндэ али болохоор туһалха байна.

2. Худалдаа наймаанай хэмжээнэй ехэ болохоор хараалагдаһые анхаралдаа абан, далайн замаар эд бараа шэрэхэдэ таарамжатай эрхэ байдал хангаха зорилгоор советскэ болон индийскэ судхануудые хэрэглэхээр СССР-эй болон Индиин портнуудай хоорондо пароходно зам харилсаа эмхидхэхэ шухала гэжэ хоёр правительство тоолоно.

3. Дээрэ дурсагдаһан хэлсээгээ бэелүүлхэ зорилгоор условинуудые зүбшэн хэлсэхын ба хэлсээ баталхын тулада шадаал һаа эгээн лэ ойрын болзор соо СССР-һээ Индидэ, Индиһээ СССР-тэ делегацинуудые эльгээхэ гэжэ хоёр правительствын түлөөлэгшэд хэлсээ.

Нью-Дели, 1955 оной декабриин 13.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой ба Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй Хамтын Мэдүүлгэдэ гар табилга

ДЕЛИ, декабриин 13. (ТАСС). Мүнөөдэр Делидэ Индиин президентын «Раштрапати Бхаван» гэжэ ордон соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой ба Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй Хамтын Мэдүүлгэдэ гар табилга болоо.

Хамтын Мэдүүлгэдэ гар табилга болоходо советскэ талаһаа—СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев ба тэдээнтэй хамта ябалсагшад: Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, СССР-эй культурын Министр Н. А. Михайлов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо Д. Р. Расулов, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай Министрын орлогшо П. Н. Кумыкин, Узбекскэ ССР-эй культурын Министрын орлогшо З. Р. Рахимбабаева, мүн СССР-һээ Индидэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. А. Меньшиков байлсаа.

Индийскэ талаһаа — Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Перу, Индиин гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын генеральна секретарь Н. Р. Пилаи, гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын секретарь С. Датт, Индиин МИД-эй протокольно таһагай начальник М. Р. А. Бейг, Индиһээ СССР-тэ байдаг Посол К. П. Ш. Менон байлсаа.

Гар табилгын үедэ индийскэ, советскэ болон хариин гүрэнүүдэй хэблэлэй түлөөлэгшэд мүн байлсаа.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Делидэ ошоод байһан тухай

ДЕЛИ, декабриин 13. (**ТАСС-эй тусхай корр.**). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев индийскэ промышленна выставкэдэ энэ үглөөгүүр орожо хараа.

Индийскэ промышленна выставкэ октябриин 29-дэ Делидэ нээгдэһэн байгаа. Городой түбһөө холо бэшэ байдаг 30 гектар хэмжээтэй үргэн ехэ талмай дээрэ Индиин гүрэнэй болон энгэй предприятинуудай олон тоото павильонууд, энэ выставкэдэ хабаадалсаһан 21 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Хитадай, США-гэй, Англиин, Германска Демократическа Республикын, Польшын, Чехословакиин, Румыниин, Венгриин, Баруун Германиин, Япониин, Бирмын болон бусад оронуудай павильонууд баригдаһан байна.

Индиин промышленностиин ниитын секторэй бүтээһэн зүйлнүүдэй табигдаһан, республикын табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтые харуулһан павильонуудые Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев хоёр выставкын директор Наяртай хамта ябажа хараа. Эндэ табигдаһан олон зүйлнүүд, модельнүүд, картанууд, фотозурагууд ниитын секторэй предприятинуудай — Синдридэхи искусственна үтэгжүүлгын заводой, Читтаранджанай паровоз бүтээлгын заводой, Перамбуртахи вагон бүтээлгын заводой туйлаһан амжалтануудые харуулна. «Хиндустан шипярд» верфидэ бүтээгдэһэн дизельнэ судны модель, «Хиндустан кейбл» заводой бүтээһэн электрокабель, «Индустан машин тулз» гэжэ компаниин машина бүтээдэг заводуудай үйлэдбэрилэн гаргаһан станогууд эндэ табигданхай.

Энгэй секторэй павильонуудые Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев мүн лэ хараа. Тата концерные, «Хиндустан моторс» ба «Премьер отомобайл» гэжэ автомобиль бүтээдэг компанинуудай павильонуудта тэдэнэр ороо.

Гар уралалгын үйлэдбэри ба гараар бүд нэхэлгэ Индиин экономикодо ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Эдэ павильонууд соо индийскэ мастернуудай бүтээһэн гоё һайхан юумэнүүд табигданхай. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев тэдэ зүйлнүүдтэ үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Англиин павильониие хараһанайнгаа һүүлээр, Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр США-гэй павильондо орожо, телевизионно студиие, атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэлдэ зорюулагдаһан выставкые хараа.

Тиигээд, советскэ айлшад Хитадай Арадай Республикын павильондо ороо. Энэ хадаа выставкэ дээрэхи эгээн томо павильонуудай нэгэн юм. Тус павильон Хитадай архитектурын түхэл маягаар баригданхай. Тэрэнэй һаруул уужам залнууд соо 4 мянга гаран экспонат табигданхай. Промышленностиин, илангаяа экономикын үндэһэ һуури бологшо хүндэ

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Делидэ ошоод байһан тухай

(Түгэсхэл)

индустри байгуулха талаар Хитадай туйлаһан амжалтые эдэ экспонадуудынь харуулна. «Советскэ түхэл янзаар бүтээгдэнхэй» гэһэн үгэнүүд олон станогууд болон машинануудай таблицанууд дээрэ бэшэгдэнхэй. Энэ хадаа ахадүү хитад арадта советскэ арадай үзүүлдэг һайн һайхан туһаламжые гэршэлэн харуулжа үгэнэ.

Түгэсхэлдэнь, Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев СССР-эй павильониие хараа. Н. А. Булганин Дж. Неру хоёрой хани ёһоор уулзалгада зорюулагдаһан ехэ фотографи павильоной үүдэндэ харагдана. Дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулагша ба вождь В. И. Ленинэй ехэ дүрсэ павильоной гол зал соо харагдана. Советскэ хүсэн түгэлдэр промышленностиин бүтээн гаргаһан элдэб олон янзын машинанууд павильоной залнууд соо, мүн талмайнууд дээрэ табигданхай. Советскэ Союзай туһаламжатайгаар Индидэ баригдаха болоһон Бхилаидахи металлургическа заводой доменно цехын модель эндэ харуулагдаһан байна. Советскэ хүнгэн промышленностиин бүтээһэн элдэб олон зүйлнүүд эндэ табигданхай. Дж. Неругэй зохёоһон «Индиие нээлгэ», «Автобиографи» гэжэ номууд Советскэ Союзда хэблэн гаргагдаһан байгаа. Эдэ номууд, мүн индийскэ уран зохёолшодой бэшэһэн аад, Советскэ Союзай арадуудай хэлэнүүд дээрэ оршуулагдаһан номууд стенднүүд дээрэ табигдаһан байха юм.

Выставкые хараһанайнгаа һүүлээр Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Бүхэиндийскэ радиогой радиостанцида хүрөө. Тэндэ Информациин ба радиодамжуулгын министр Б. В. Кескар, Бүхэиндийскэ радиогой директор Дж. С. Матур, Информациин ба радиодамжуулгын министерствын секретарь П. М. Лад айлшадые угтаа. Гандиин хэлэһэн үгэнүүдэй болон индийскэ хүгжэмэй бэшэгдэһэн пластинканууд станцида ороһонойнь дурасхаалда Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто бэлэг болгон үгтэһэн байна.

ДЕЛИ, декабриин 13. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев «Раштрапати Бхаван» гэжэ ордоной урдахи талмай дээрэ тэдээнэй хүндэлэлдэ эмхидхэгдэһэн президентскэ гвардиин парадта мүнөөдэр үдэшэлэн байлсаа. Парадай үедэ морин-спортивна ба сэрэгэй упражненинүүд харуулагдаһан байна. Түгэсхэлдэнь сэрэгэй ехэ оркестр наадаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой ба Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй Хамтын Мэдүүлгэдэ гар табилга нютагай сагаар 20 час 20 минутада президентын ордон соо болоо.

Тэрэнэй һүүлээр Индиин Премьер-Министр Неру өөрынгөө байрада Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые обедээр хүндэлөө. Обедэй болоходо советскэ талаһаа—Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой Индеэр хамта ябалсагшад: Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, СССР-эй культурын Министр Н. А. Михайлов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй Хүдөө ажахын Министрын орлогшо Д. Р. Расулов, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай Министрын орлогшо П. Н. Кумыкин, Узбекскэ ССР-эй культурын Министрын орлогшо З. Р. Рахимбабаева, мүн СССР-һээ Индидэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. А. Меньшиков байлсаа.

Обедэй болоходо индийскэ правительствын министрнүүд, тэрэ тоодо дотоодын хэрэгүүдэй Министр Г. В. Пант, гэгээрэлэй Министр Мауляна Азад, оборонын Министр К. Н. Каджу, элүүрые хамгаалгын Министр Раджкумари Амрит Каур, худалдаа наймаанай ба промышленностиин Министр Т. Т. Кришнамачари, хүдөө ажахын ба эдеэ хоолой Министр П. Джейн, хэлхеэ холбооной Министр Дж. Рам, үйлэдбэриин Министр К. С. Редди, байгаалиин баялигай Министр К. Д. Малавия, промышленностиин Министр Н. Канунго болон бусад премьер-министр Неругэй басаган—Индира Ганди, Индиһээ СССР-тэ байдаг посол К. П. Ш. Менон байлсаа.

Обедэй үедэ Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев ба Дж. Неру амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ, духаряануудые барилсаа.

Индийскэ радиогоор
Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ ханинар!

Индийскэ радиогоор үгэ хэлэхэ арга боломжын намда олгогдоһоной түлөө би ехээр баясанаб.

Хүндэшэ Индиһээ бидэнэр үглөөдэр мордохомнай. Танай орон тухай, танай арад тухай олон тоото һайн һайхан һанал бодолнууд манай сэдьхэлһээ хэзээдэшье гарахагүй. Арадтай хани ёһоор уулзаһанһаа, тэрээнэй үнэн сэдьхэлэй амаршалтануудые бидэнэр хэзээшье мартахагүйбди.

Инди дотор аяншалжа ябаха зуураа, бидэнэр ороной олон городууд болон районуудта хүрөөбди. Бомбейн, Калькуттын, Бангалорай, Мадрасай, Синдриин барилгануудаар, предприятинуудаар ябаһан, хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха центрнүүдтэ ошоһон, научна хэдэ хэдэн эмхи зургаануудтай танилсаһан, эртэ урда сагай уран дархалалгын гайхамшагта памятнигуудые хараһан байнабди. Бидэнэр мүн тэрэшэлэн танай олон национальна арадай ажабайдалтай, ажал-ябуулгатай танилсаһан, тэрээнэй искусствотай танилсаһан байнабди.

Арад, тэрээнэй дэбжэлтэ ба эршэ хүсэн, тэрээнэй жаргал түгэс залуушуул, тэрээнэй оюун бэлиг ба ажалда дуратай байдагынь, эб найрамдалые ба эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудтай харилсан ажаллахые хэлбэришэгүйгөөр тэрээнэй хүсэжэ байдагынь бидэнэрые эгээ ехээр, мартагдашагүйгөөр һонирхуулһан байна. Бидэнэрэй ябаһан лэ газарта, хаа хаанагүй индийскэ арад бидэнэрые хүндын ёһоор, баяртайгаар угтаа.

Советскэ Союзай арадууд тушаа хани барисаанай үнэн һайхан мэдэрэлэй хаа хаанагүй элирхэйлэгдэжэ байхыень хараабди.

Бидэнэр танай ороной түүхын тон шухала үедэ ерээбди. Удаан үргэлжэлһэн колониальна дарлалтын һүүлээр индийскэ арад хуби заяатаа өөрөө мэдэхэ эрхые түрүүшынхеэ олоһон байна.

Мүнөө эдлэжэ байһан политическэ сүлөөтэй болоһоор үсөөхэн жэл үнгэрбэшье, Инди ехэ амжалта туйлаа. Мүнөө Инди уласхоорондын тон шухала хэрэгүүдые шиидхэлгэдэ ехэ үүргэ гүйсэдхэнэ. Индийскэ арад өөрынгөө экономикые хүгжөөлгэдэ, промышленна барилгада мүн тэрэшэлэн ехэ амжалта туйлаа, бидэнэр энээниие бодотоорнь хараабди.

Манай оронуудай хоорондо байгуулагдаһан хани ёһоной харилсаан хадаа экономическа, научна ба культурна харилсан ажаллалтые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ арга боломжо олгоно. Хэрбээ Индидэ хэрэгтэй һаань, научно-техническэ дүй дүршэл тухайдаа, барилгын дүй дүршэл тухайдаа хэлэжэ үгэхөөр бидэнэр хэзээдэ бэлэн байнабди.

Индидэ ерэлгэмнай манай оронуудай хоорондо экономическа ба научно-техническэ харилсан ажаллалгые саашадань хүгжөөлгын тон шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар үгээ ойлголсохо хэрэгтэ туһалаа. Энэ айлшалалга хадаа Премьер-Министр г-н Нерутэй хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхэ, Индийскэ гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй холбоо байгуулха арга боломжо олгоо. Энэ нюураараа уулзажа байгуулһан холбоо хадаа манай оронууд хани барисаатай ажаһууха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин бэхижүүлхэ, хожом хойтынтоо байдалда арадуудай һанаагаа зобохогүйдэнь туһалха гэһэн нэгэн ниитэ зорилготой байна гэжэ үшөө дахин баталан харуулба.

Советскэ Союз Индиин Республика хоёрой хоорондохи харилсаан бата ба найдамтай үндэһэ һуури дээрэ, «панча шилагай» элитэ болоһон табан принципые баримталан тогтоогдонхой гэжэ таанарта һайн мэдээжэ.

Советскэ Союз бусад гүрэнүүдэй территориальна бүрин бүтэн байлгые ба бэеэ даанхай байдалые хүндэлхэ, тэрээнэй дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохогүй гэһэн ленинскэ принципүүдые хэлбэришэгүйгөөр баримтална.

Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондохи харилсаан хадаа политическэ элдэб системэтэй гүрэнүүдэй хоорондохи хани барисаанай ба харилсан ажаллалгын тодорхой жэшээ мүн болоно.

Бидэнэй, господин Неру болон Индийскэ правительствын хүтэлбэрилхы бусад хэдэ хэдэн ажал-ябуулагшадай хоорондоо һанал бодолоо хэлсэһэн ябадал хадаа индийско-советскэ харилсаанай бүхы асуудалнуудай талаар Советскэ Союзай правительство ба Индийскэ правительство бэе бэеэ гүйсэд дүүрэн ойлголсоно, мүн уласхоорондын шухала асуудалнуудай талаар адли хараа бодолнууд олон байна гэжэ харуулаа. Манай оронуудай хоорондохи һайн хүршэнэрэй харилсаан ба хани барисаан саашадаа урган бэхижэхэ гэжэ бидэнэр найданабди. Энэмнай манай оронуудай хүгжэлтэдэшье, мүн тэрэшэлэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгэдэшье һайн нүлөө үзүүлжэ байха юм.

Инди дотор ябахадаа, ямаршье райондо гү, али городто ошоходоо үнэн һайхан сэдьхэлээр угтагдаһанаа би үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглэхые хүсэнэб. Танай орон дотор бидэнэрэй айлшалалгын шадаал һаа аятай һайнаар, ашагтайгаар үнгэрхын тулада бүхы оролдолгоёо гаргаһанайнь түлөө правительстводатнай, Премьер-Министр господин Нерудэ өөртэнь үшөө дахин баясхалан хүргэнэб.

Манай аяншалтые эрхим һайнаар эмхидхэһэнэйнь, бидэнэрые халуунаар угтаһанайнь түлөө манай хүрэһэн штадуудай правительствонуудта, городуудай засагаархидта мүн тэрэшэлэн баясхалан хүргэхые хүсэтдэнэ.

Бидэнэрые халуунаар угтаһан ба бидэнэртэ үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэһэн олониитын организацинууд болон тус тус хүнүүдтэ мүн тэрэшэлэн манай халуун баясхалангые хүргэнэб. Сагайнгаа бага дээрэһээ боложо, хани ёһоной уряалнуудта ба амаршалгануудта харюусажа шадаагүйбди гэжэ ехэтэ гэмшэнэб.

Манай хүндэтэ ханинар, таанарта үнэн зүрхэнэй баярые үшөө дахин хүргэнэб. Баяртай!

Индийскэ радиогоор
Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Манай хүндэтэ ханинар!

Индиин Республикын эрэгтэй, эмэгтэй граждананууд!

Танай орон дотор бидэнэр гурбан неделиһээ үлүү айлшалжа, Индиин олон штадууд, городууд болон тосхонуудаар ябаһан, тэрээнэй гайхамшагта арадтай, индийскэ баян ба эртэ урдын культуратай танилсаһан байнабди.

Индиин Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй, тэрээнэй арадай зүгһөө бидэниие, Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые хани ёһоор, эгээн һайхан сэдьхэлһээ угтаһан ябадал хадаа бидэнэрэй сэдьхэлые гүнзэгыгөөр доһолгон баясуулаа. Бидэнэр энээниие хэзээшье мартахагүйбди.

Советскэ Союз тушаа Индиин арад хани ёһоной һанал бодолтой гэжэ бидэнэр урдань мэдэхэ байгаабди. Гэбэшье, бидэнэрэй хараһан үзэһэн юумэмнай манай һанаашаһаа һураггүй үлүү гараа. Тон гайхамшагта уулзалганууд болоо, тиин бидэнэрэй сэдьхэлые халяаһан һанал бодолые үгөөр хэлэхэнь бэрхэтэй байна.

Бидэнэр ябаһан бүхы городууд болон тосхонуудтаа Инди Советскэ Союз хоёрой хани барисаанай хүндэлэлдэ амаршалгын лозунгнуудые соносодог, уншадаг байгаабди. Тиин бидэнэр үнэн сэдьхэлэй оёорһоо гараһан: «Хинд — руси, бхай, бхай!» гэһэн эгээлэй үгэнүүдые юунһээшье үлүү олоор дууладаг байгаабди.

Эдэ үгэнүүд бидэнэрэй сэдьхэлые илангаа ехээр доһолгодог байгаа. Юуб гэхэдэ, эдэ үгэнүүд Индиин арадууд тушаа бидэнэрэй һанал бодолые, Советскэ Союзай арадуудай һанал бодолые гүйсэд дүүрэнээр харуулна. Зүб даа, манай арадууд—ахадүүнэр мүн, һайн ажабайдалай ямаршье үедэ, мүн хэсүү бэрхэшээлтэ үедэшье тэдэнэр ахадүүнэр мүн.

Манай арадуудай хани барисаан хадаа түүхэтэ ехэ туйлалта гээшэ. Тэрэниие зүбөөр сэгнэхэ, али болохоор бэхижүүлхэ хэрэгтэй, юуб гэхэдэ, энэ хани барисаан манай арадуудай али алиндань аша туһатай бшуу.

Манай оронуудай хоорондо эртэ урда сагһаа нааша байгуулагдаад, хододоо батажажа байһан хани барисаае али болохоор бэхижүүлхые бидэнэр ехээр оролдохобди. Энээнэй тулада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалхын тулада агууехэшье һаань, нэгэ арадтай бэшэ, харин бүхы арадуудтай хани барисаагаа бэхижүүлхэ хэрэгтэй гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Дэлхэйн бүхы арадуудай хани барисаанай саг үргэлжэ ургажа, үргэдэжэ байхань шухала, бүхы оронуудай болон түбинүүдэй эб найрамдалда дуратай арадууд энээниие үнэн сэдьхэлһээ, тон ехээр хүсэнэ. Тиин бидэнэр энэ агууехэ ба арюун зорилгые бэелүүлхын тулада бүхы шадалаараа оролдохобди.

Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаае хүгжөөлгэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай саашадаа мандаха хэрэгтэ, манай оронуудай хүгжэхэ хэрэгтэ туһалха гэжэ бидэнэр найданабди.

Танай ороной экономикые тон түргэнөөр дэбжээхын тулада промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэй. Өөрын национальна промышленностьгүйгөөр гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые ёһотойгоор хангахын аргагүй. Энээниие бидэнэр өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ һайса мэдэнэбди.

Бидэнэр индийскэ национальна хэдэ хэдэн заводууд болон фабриканuудта, тэрэ тоодо индустриальна ехэ ехэ предприятинуудта, гидроэлектростанцинуудай барилгада хүрөөбди. Манай индийскэ ханинар эдэ бүгэдые бидэнэртэ тон ехэ омогорхолтойгоор харуулаа!

Энэ омогорхол бидэнэртэ ойлгосотой, юуб гэхэдэ, Индиин бэеэ даанхай байдалай, тэрээнэй национальна түгэс хүсэнэй түшэг тулгуури болохо тэрээнэй ерээдүйн хүсэтэ индустриин түхэл шэнжэнь эдэ предприятинуудта харагдана.

Тиимэ индустри байгуулхын тулада өөрын, эсэгэ оронойнь кадрнууд, илангаа техническэ интеллигенциин кадрнууд хэрэгтэй. Тэдэнэр танайда бии боложо байна. Бидэнэр индийскэ интеллигенциин дундаһаа ургажа гараһан залуу инженернүүд болон технигүүдые, мэргэжэлтэй барилгашадые хараабди. Тэдэнэр эхэ оронойнгоо аша туһада ажаллахые ехээр хүсэнэ.

Танайда тиимэ хүнүүдэй олон байхын тулада, манай ороной ябажа гараһан шэнги тиимэ замаар, өөрынгөө индустриие байгуулха орёо ба бэрхэшээлтэй замаар танай ороной түргэнөөр ябажа гарахын тулада бидэнэр мэргэжэл шадабари болон бии болоһон дүй дүршэл тухайгаа хэлэжэ үгэхөөр бэлэн байнабди.

Бидэнэр таанарые ямар нэгэн юумэндэ һургахын тулада энээн тухайда таанарта хэлэнэ бэшэбди. Харин Индиин арадта, Индиин Республикада үнэн сэдьхэлһээ туһалхые хүсэнэбди, юуб гэхэдэ, Индиин сүлөөтэ ба бэеэ даанхай республикын хүгжэн бэхижэхыень хүсэнэбди.

Советскэ Союз ба Инди хүгжэлтын ондо ондоо замаар ябажа байна. Орон бүхэнэй хүгжэлтын замууд тухай асуудал имагтал арад бүхэнэй дотоодын хэрэг гэжэ бидэнэр хододоо тоолодог байгаабди, тоолоношьебди.

Бусад гүрэнүүдтэй манай харилсаамнай мэдээжэ болоһон табан принципһээ үндэһэлнэ, тэдэ принципүүдые мүнөө олон оронууд баримталдаг болоо. Олониитын элдэб системэтэй гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэлэн ажабайлга мүнөө хэлбэришэгүй ёһо болоод байна.

Инди дотор аяншалжа ябаха зуураа, бидэнэр үнэн сэдьхэлэй халуун амаршалгануудые, Индиин элдэб городууд болон районуудта ошохые уриһан уряалнуудые олоор абаабди. Танай орон дотор аяншалха сагаймнай бага байһан ушар уряалнуудые хүлеэхэ аргые бидэндэ олгоогүйнь гэмшэлтэй. Тиимэһээ мүнөө үгэ хэлэжэ байхадаа би болбол хани ёһоной халуун баяр хүргэжэ, үнэн сэдьхэлһээ һайн һайханиие хүсэһэнэйнь түлөө Индидэхи манай бүхы ханинарта — бидэнэртэй уулзаһан ба уулзажа шадаагүйшье бүхы ханинарта баясхалан хүргэнэб.

Индийскэ ханинарай шадаал һаа олоороо манай эхэ орондо ошоо һаань бидэнэр баяртай байхабди. Манайда ерэжэ, манай ажабайдалтай ба хүдэлмэритэй, манай дүй дүршэлтэй танилсагты, таанарые манай арад хододоо тон баяртайгаар угтаха байна. Делегацинуудые бэе бэедээ эльгээлсэлгэ хадаа манай арадуудай хоорондын хани барисаае саашадань бэхижүүлгэдэ туһалха бшуу.

Танай гайхамшагта орондо ерэхэ золые бидэндэ олгоһонойнь түлөө, танай орониие, ажалда дуратай ба бэлигтэй арадые нюдөөрөө хараха арга боломжо олгоһонойнь түлөө Индиин Премьер-Министр г-н Нерудэ, Индиин правительствода халуун баясхалангаа үшөө дахин мэдүүлнэбди.

Хүндэтэ ханинар, хани ёһоор дахин уулзатараа баяртай!

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Индиин парламентын депутадууд—хинди хэлэ хүгжөөхэ талаар парламентска ассоциациин гэшүүдтэй уулзаа

ДЕЛИ, декабриин 13. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев Индиин парламентын депутадууд — хинди хэлэ хүгжөөхэ талаар парламентска ассоциациин гэшүүдтэй уулзаа. Индиин конституциин ёһоор орон доторой гүрэнэй хэлэн болбогшо хинди хэлые дэлгэрүүлхэ зорилгоор энэ ассоциаци 1952 ондо эмхидхэгдэһэн юм. Индийскэ парлам[ент] министрнүүд бултадаа шахуу энэ [ас]социациин гэшүүд юм. Ассоциаци[ин] президент Сетх Говинд Дас ассоци[а]циин гэшүүдэй зүгһөө Н. А. Булга[ни]ниие болон Н. С. Хрущевые амар[ша]лаа.

Поэт Майтли Шаран Гупта шү[лэ]гүүдээ уншажа, советскэ айлшад[ые] амаршалһан байна.

Удаань Н. С. Хрущев үгэ хэлээ.

Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ ханинар!

Хани халуунаар угтаһанайтнай түлөө өөрынгөө зүгһөө, Николай Александрович Булганинай зүгһөө таанарта үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Танай общественные бидэнэр һайшаанабди, тэрэнэй ажал-ябуулга индийскэ арадта, тэрэнэй культурна хүгжэлтэдэ тон ехэ туһатай ба үрэтэй гэжэ тоолонобди.

Бидэ эндэ ерэхынгээ урда тээ Индиие дутамагаар мэдэдэг байгаабди гэжэ таанарта сэхэ хэлэхэ ёһотойб. Иимэ дутамагаар мэдэдэг байһанаа танай орондо ерээд байхадаа илангаяа ехээр бидэнэр мэдэрһэн байгаабди. Индидэ удаан саг соо байгаашьегүй һаамнай, энэ айлшалалга тэрэ дутуугаа горьтойгоор хүсэлдүүлгэдэмнай туһалаа.

Индийскэ хэлые, түрүүшын ээлжээндэ хинди хэлые советскэ хүнүүдэй шудалан үзэхэ ехэ арга боломжотой байхын тулада Индиһээ бусаад байхадаа бүхы шухала юумэ хэхэ тухайда бидэнэр Н. А. Булганинтай зүбшэһэн байнабди. Иимэ арга боломжо олгохобди гэжэ бидэнэр таанадые найдуулнабди.

Бэе бэеэ һайнаар мэдэхын, манай оронуудай хоорондохи экономическа ба культурна холбоо барисаа һайнаар хүгжөөхын тулада хоорондоо сэхээр харилсадаг болохомнай шухала. Манай агууехэ хоёр арадай хоорондо холбоо байгуулхын тулада гурбадахи хэлэ удаан саг соо хэрэглэжэ шадахагүй гээшэ хабди. Манай эрхим ба оюун бэлигтэй залуушуулай хинди хэлые ба индийскэ бусад хэлэнүүдые шудалхын тулада орон дотороо тиимэ тусхай һургуули байгуулха хэрэгтэ бидэнэр туһалхабди. Энэ хадаа манай арадуудай үгээ бүри һайнаар ойлголсолгодо туһалха, мүн бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэдэг болохо арга олгохо байна. Танай орон дотор ба Бирмэдэ аяншалхадаа колониальна ёһо гуримые буруушаажа үгэ хэлэһэнэймнай түлөө Н. А. Булганин бидэ хоёрто английска болон американска журналистнууд ехээр гомдодог байна. Тэдэнэр дэмы гомдоно даа. Колониализмые буруушаажа маанадай хэлэһэн үгэнүүд соо арадуудые бэе бэедэнь эсэргүүгээр табихаар тиимэ юумэ хэлэгдээгүй байха юм. Колониальна дээрмэдэлгые ба колониальна ёһо гуримые буруушаалга гэжэ эдэ үгэнүүдые ойлгохо хэрэгтэй. Хэрбээ, иимэ үгэнүүд хэн нэгэндэ аягүй байбал,—энэ ушар тэдэнэй өөһэдынь һэшхэлэй асуудал болоно. Зүгөөр колониализмые буруушаадаг байнабди гэжэ заабол хододоо, хаанашье хэлэдэг байхабди.

Америкын Холбоото Штадуудтай болон Англитай хэниишье арсалдуулхые бидэнэр хүсэнэгүйбди, мүн бидэнэр өөһэдөө тэдэнтэй арсалдаа хэхые һанаашалнагүйбди. Советскэ Союз бүхы оронуудтай хани барисаатайгаар ажабайхые хүсэнэ. Зүгөөр, энэ ямар удхатайб гэхэдэ, бидэнэр үнэн юумые нюуха ёһотой бэшэбди, бултанда, тэрэ тоодо колониальна ёһо гуримые үмөөрэгшэдтэ имагтал аятай зохид юумые хэлэхэ ёһотой бэшэбди. Индидэ англичанинуудай үни холоһоо хойшо эзэрхэһэниинь индийскэ арадта туһатай байһан юм гэжэ бидэнэр хэлэжэ шадаха гээшэ аалди? Тиигэжэ хэлэхын тулада маанадай хэлэншье эрьелдэжэ үгэхэгүйл. Иигэжэ хэлэхэ болоо һаа хоротой ябадал болохо һэн.

Түүхэтэ баримта болбогшо колониализм тухай бидэнэр хэлэнэбди. Колониализмые, тусхайлбал Гоада, мүн индийскэ газар дээрэхи португальска бусад эзэлүүринүүд дээрэ Португалиин колониальна эзэрхэлгэеэ саашадань үргэлжүүлхэ гэжэ байһые буруушаажа үгэ хэлэһэнһээмнай уламжалан США-гэй гүрэнэй зарим ажал-ябуулагшад пор[ту]гальска колонизаторнуудые үмө[өр]жэ үгэ хэлээ. Тиихэдээ, эдэ эзэлү[ри]нүүд 400 шахуу жэл соо тэдэнэй [гар]та байһан юм гэжэ шалтаг бари[ж]а байна. Энэнь намайе ехээр гайх[уул]на. Теэд, хэдышье жэл үнгэрөө[...] хулуужа абаһан юумэ хулгайн[...] гаараа үлэдэг. Тиимэһээ тэдэ юу[мэ]нүүд ёһотойл эзэндэнь бусаан үг[тэхэ] ёһотой байна. Бусадай зөөри бус[аа]жа үгтэхэ, тиихэдээ, хэрбээ һэшхэ[л] бии байгаа гээшэ һаань түрсэтэй[...] бусаажа үгтэхэ зэргэтэй. **(Нэрь[емэ] альга ташалга болоно).**

Үшөө нэгэ асуудалда тогтожо[...] лэхые би хүсэнэб. Хэрбээ, миний[...] дүүрээгүй һаа Индиин Республи[ка] 370 миллион хүн зонтой юм. Тии[гэжэ] болохолоороо, Инди хүн зоной[...] тоогоор Хитадай удаа ородог, [...] ехэ орон болоно. Энэ ямар удха[тай]... гэхэдэ, Инди хадаа дэлхэйн бүхэ[...] сэг дээрэхи эгээн лэ хүсэн түгэ[с] гүрэнүүдэй нэгэн болоно. **(Альга [та]шалга).** Индийскэ арадай литера[ту]ра ба искусство тон ехээр хүгж[...] юм. Инди дэлхэйн соёл болбосро[...] эртэ урдын гуламтануудай нэгэ[н бо]лоно. Индийскэ арадай оюун б[...] тэй, тэрэнэй культурын ехээр хүг[...] ги байһаниинь Индиин алишье[...] хизаартань бии байдаг олон то[...] түүхэтэ памятнигууд дээрэһээ эл[...] харагдана. Эдэ памятнигуудай[...] лээд олониинь хэдэн мянган жэл[...] саада тээ бодхоогдоһон байха[...] Эдэ бүгэдэ Индиин, тэрэнэй ар[...] һүр жабхалангые харуулна. Теэд И[н]ди дэлхэйн агууехэ гүрэн гэжэ[...] нөө хүрэтэр хуулитаар тоологдо[...] гүй байна. Дэлхэйн агууехэ гү[рэ]нүүдтэ юрэнь Советскэ Союз[...] США-е, Англиие, Францие ба Х[...] дые хамаадуулдаг юм. Тиихэдэ[...] руунай зарим политигууд Хит[...] агууехэ гүрэн гэжэ тоологдохо[...] ень хаһаха гэжэ һанаашалдаг ба[...] юм. Тайвань арал дээрэ эшээ[...] чанкайшистска бүлэгые Хитад[...] тэдэнэй нэрлэдэг байһаниинь я[...] барихаар ушар болоно. Тиин т[...] орон агууехэ гүрэнүүд гэжэ то[...] доно. Зүгөөр, энээн тухай бодото[...] дал дээрэһээ хаража үзэхэдэ, И[...] агууехэ гүрэн болоно, тэрэ дэлх[...] агууехэ гүрэн гэжэ юундэ то[...] доногүйб гэһэн асуудал заабол[...] жа байна. Танай гүрэниие дором[...] хо, танай арадые доромжолхо[...] колонизаторнуудай оролдодог да[...] һээ иимэ ушар гарадаг байна г[...] ха. Зүгөөр, Инди агууехэ гүрэн б[...] но, тэрэ дэлхэйн агууехэ гүрэнү[...] дунда түрүү һууринуудай нэгые[...] хэ ёһотой гэжэ бидэнэр тоолоно[...] **(Нэрьемэ альга ташалга болоно[)]**

Үшөө иигэжэ хэлэхые хүсэ[...] Зүүн зүгэй оронуудые баруун[...] оронуудта эсэргүүгээр табина[...] хэбэртэйгээр Н. А. Булганин[...] хоёрые зарим нэгэн хүнүүд гэм[...] байна. Энэнь бүдүүлиг хардалг[...] лохо байһаниинь лабтай. Манай[...] Европые, мүн Азиие түлөөлдэг[...] Дэлхэйн нэгэ түбиие нүгөөд[...] ямараар шье эсэргүүгээр таб[...] бидэнэр буруушаадаг байгаабди[...] руушаанабди, нэгэ түбиин, нүг[...] түбиеэ эзэмдэхэ ябадалые бид[...] буруушаанабди. **(Альга ташалг[а бо]лоно).**

Бүхы арадуудай бэеэ даанхай[...] хые, өөһэдынгөө шэлэжэ олоһон[...] маар хүгжэхыень, экономикоёо б[...] культураяа али бүхы талаһаань[...] жөөхые, эбтэйгээр ба хани бар[...] тайгаар тэдэнэй ажабайхые бид[...] хүсэнэбди. **(Альга ташалга бол[оно).]**

Таанадта амжалта туйла[...] най хүсэнэбди. Манай араду[...] хоорондохи, манай оронуудай[...] рондохи хани барисаанай бэхи[...] ба һалбаран бадаржа байхын т[...] бидэнэр өөһэдынгөө зүгһөө[...] юумэ хэхэбди. **(Нэрьемэ альга [та]шалга болоно)**

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

йкомой хүдэлмэри юундэ шүүмжэлэгдээб?

Баргажанай аймагай партийна конференциһээ

жанай аймагай партийна ренци боложо үнгэрбэ. Конфе- дээрэ КПСС-эй айкомой сек- нүхэр **Малыгин** тоосоото хээ.

тийно-эмхидхэлэй ба полити- хүдэлмэриин зарим тэды һанай ашаар аймагай ажал- ажахыгаа хүгжөөхэ талаар хэды амжалта туйлаа идхэл соо хэлэгдэбэ. Ажахын шэ жэлдэ эндэхи колхозууд алай ашаг шэмые дээшэ- , һү һаалгые урда жэлэйхидэ үнеэн бүхэнһөө 245 литрээр, хайшалалгые хонин бүриһөө граммаар ехэ болгоһон байна. аймагай колхозууд хүдөө ажа- одуктнуудые гүрэндэ тушаа- худалдаха түсэбөө үлүүлэн .

тэй хамта, аймагай ажахые хэ талаар колхозуудай, пред- нуудай арга боломжонууд хү- хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээнь, ри бухы сабшалангай газа- —30 процентнь хуряагдангүй

жалһаа ашаг шэмэ үшөөл абтана. Аймагай 8 ой 4-нинь — «Большевик», иловай, XVIII партсъездын ажанай сомоной Сталинай этэ колхозууд хараалһан эябуулгануудаа дүүргээгүй. агай промышленна предприя- , жэшээнь, Баргажанай лес- з, Усть-Баргажанай загаһа- мбинат муугаар хүдэлмэри- рга боломжоёо хүсэд хэрэглэ- далаагүй. КПСС-эй ЦК-гэй э Пленумэй һүүлээр тус пред- нууд хүдэлмэрээ шэнэдхэн руулаагүй гэжэ делегадууд лэбэ. Баргажанай леспром-

хоз модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые оройдоо 67 процент дүүргээ.

Аймагай эмхи зургаануудай, илангаяа аймгүйсэдкомой культурын ба элүүрые хамгаалха таһагуудай, мүн худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнуудай бии байһан тушаа конференци дээрэ шүүмжэлэгдэбэ.

Аймагай ажахые хүгжөөхэ, ажалшадай дунда идеологическа хүдэлмэри ябуулха талаар аймаг дотор ехэ дутагдалнуудай бии байбашье, нүхэр Малыгин элидхэл соогоо тон багаар хэлэбэ.

Айкомой бюро партийна эхин организацинуудта муугаар туһалһан байна. Тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхын тула тон бага оролдолго гаргана. Айкомой секретарьнууд, мүн эмхидхэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэд парторганизацинуудай хүдэлмэритэй һайнаар танилсадаггүй. Тэдэнэр колхозуудта хаа яа ерэхэдээ гансал ажахын асуудалнуудаар һонирхоод, энэ тэрэ тоо баримтануудые асуугаад ябашадаг, — гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр **Раднаев** шүүмжэлбэ.

Малажалые хүгжөөхэ асуудалда Куйтунска МТС анхаралаа тон багаар табина гэжэ делегадууд хэлээ. Тус МТС харьяата колхозуудтаа бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, малажал дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, сабшалангай болон бэлшээриин газарые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа багаар табина.

Партиин айком, тэрэнэй инструкторска группа МТС-эй хүдэлмэридэ хиналта хэнэгүй, тэндэхи ехэнүүд дутагдалнуудтай эбсэшэнхэй гэжэ делегадууд **Бадмаев, Толстихин, Васильев** гэгшэд тэмдэглэбэ.

Конференци дээрэ аймгүйсэдкомой, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Васильевай хүдэлмэри шүүмжэлэгдэбэ. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Васильев колхозуудай болон МТС-эй ажабайдалые һайнаар мэдэдэггүй. Сельскэ болон сомоной Соведүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхын тула оролдодоггүй гэжэ делегадууд **Шагдуров, Санжиев** ба бусад хэлээ.

Делегадууд **Яковлев, Очиров, Бобров** гэгшэд партиин айкомой эмхидхэлэй, мүн пропаганда ба агитациин таһагуудай хүдэлмэриие эрид шангаар шүүмжэлээ. Эдэ таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд колхознигуудай ба механизаторнуудай дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна, тэдэнэр парторганизацинуудта, агитколлективүүдтэ энэ гэхэ туһа хүргэдэггүй гэжэ делегадууд тэмдэглээ.

Конференци дээрэ хамта 27 делегат үгэ хэлээ. Конференциин баталан абаһан тогтоол дотор элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудаа дары усадхаха, идеологическа хүдэлмэриие ажахын зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ онсо тэмдэглэгдэбэ.

Партиин айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Н. И. Малыгин,** хоёрдохи секретаряар нүхэр **Ц. Б. Цыбиков,** партиин айкомой Куйтунска МТС-эй зонодохи секретаряар нүхэр **Н. И. Козулин** һунгагдаа.

Халирхай хүтэлбэриин үрэ

Ториин аймагай партийна конференциһээ

агай партийна организаци бүхы һалбаринуудые эрид хын түлөө тоосоото үе соогоо хүдэлмэри хэһэн байна гэжэ шэ нүхэр **Дашиев** хэлэбэ. уудай ажахын гол һалбари малажалай ашаг шэмые дээ- хэ талаар зарим тэды ам- туйлагдаа.

тэй хамта, КПСС-эй айком, бюро хүдөө ажахые үшөөл тагүйгөөр хүтэлбэрилһэн, алай болон тарианажалай тнуудые ехээр абадаг болохо оломжонуудаа гүйсэд хэрэг- түлөө эмхидхэлэй болон поли- хүдэлмэри һулаар ябуулһан гэжэ үгэ хэлэһэн делегадууд лэбэ.

С-эй ЦК-гэй январска Пле- тогтоолой үндэһөөр табигда- эмжээ-ябуулгануудаар 1955 эгдэхээр хараалагдаһан даал- а аймагай колхозууд дүүр- . Эдлүүриин газарай 100 бүхэндэ мяха, һү, нооһон бо- сад түсэбөөр хараалагдаһан одоо багаар абтаа.

егадууд нүхэд **Яковлев, Кре- Модоров, Бальчугов** гэгшэд латдаһан хэмжээ-ябуулгануу- дүүртэгдээгүй байһанай гол таан тухай тогтон хэлэбэд. алые эрид хүгжөөхын тула эй база байгуулха, мал- повой һайн байра олоор бари- ала гэжэ тэдэнэр тэмдэглэхэ , аймаг дотор эдэ асууда- уугаар шиидхэгдэжэ бай- хурсаар шүүмжэлбэ. Пар- йком болон партийна эхин

организацинууд малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абахын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулаа. Тиимэһээ аймаг дотор үнеэн бүриһөө оройдоо 512 литр һүн һаагдаһан, хонин бүриһөө 1660 грамм нооһон хайшалагдаһан байха юм. Энэ хадаа племенной хүдэлмэриин тоогдодоггүй, малые муугаар харууһалдаг, эдеэлүүлдэг, малажал дээрэ наукын болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудай һулаар нэбтэрүүлэгдэдэг дээрэһээ болоо гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ.

Тарианажалые эрхилхэ хэрэгтэ партиин айком анхаралаа багаар табяа гэжэ делегадууд **Клочихин, Обухов** гэгшэд хэлэбэ. Аймагай колхозууд гектар бүриһөө 6,9 центнер орооһо тарияа, 24 центнер силоснэ эшэ набша хуряагаа.

Партиин айком машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилһэн байна. Тиимэһээ, тракторна хүдэлмэриин түсэб дүүргэгдэнгүй байшоо.

Бэлэдхэлэй организацинуудай, аймагай промкомбинадай, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан тухай олон делегадууд шүүмжэлбэ.

КПСС-эй айком ажахын болон политическэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ партийна эхин организацинуудта түшэглэдэггүй, тэдэнэй үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэдэггүй, хүдэлмэридэнь багаар туһалдаг байна.

Партиин айкомой МТС-үүдэй зонодохи инструкторска группанууд колхозуудай партийна организацинуудта багаар туһална, айком болон тэрэнэй бюро политическэ хүдэлмэриие ажахын асуудалтай зохилдуулан ябуулдаггүй гэжэ делегадууд **Ощепков, Бамбаров** хэлээ.

Партиин айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг арад зоной дунда ябуулагдаха идеологическа хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилөө. Аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд муугаар хүдэлмэрилһэн зандаа. Ажалшадай дунда лекци, элидхэл, хөөрэлдөө хаа яа эмхидхэгдэдэг байбашье, тэдэнь нютагай ажабайдалтай, ажахын зорилгонуудтай нягта холбоогүйгөөр үнгэргэгдэнэ.

Аймагай ажахын зарим һалбаринуудай удаанаар хүгжэлтэ хадаа партиин айкомой, тэрэнэй бюрогой, мүн аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгээ мууса мэдэдэг, халирхайгаар хүтэлбэрилдэг дээрэһээ, мүн партийна эхин организацинуудта түшэглэдэггүй дээрэһээ болоо гэжэ конференци тоолобо.

* * *

КПСС-эй айкомой эмхидхэлэй пленум дээрэ партиин айкомой бюро болон секретарьнууд һунгагдаба. Айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Марков,** хоёрдохи секретаряар нүхэр **Федоров,** секретарьнуудаар нүхэд **Шатуев, Бальчугов** гэгшэд һунгагдаба.

Бурят-Монголой XVIII областной комсомольско конференциин зал соо. З. Веснинагай фото.

Комсомолой XVIII областной конференци хүдэлмэрээ дүүргэбэ

Декабриин 13—14-нэй үдэрнүүдтэ Улан-Үдэдэ ВЛКСМ-эй XVIII областной конференци боложо үнгэрбэ. Конференци дээрэ ВЛКСМ-эй областной комитедэй, шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Конференциин хүдэлмэридэ 300 гаран делегат хабаадалсаа. Делегадууд ВЛКСМ-эй обкомой тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, областной комитедэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирүүлэн хурсаар шүүмжэлһэн ба тэдэниие усадхаха тушаа бодото дурадхалнуудые оруулһан байна.

Тоосоото элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэһэн делегат, ВЛКСМ-эй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр **Будаев** аймагай комсомольско организациин хэжэ байһан хүдэлмэри тухай хөөрөөд, иимэ жэшээ харуулба. Аймагай комсомольско организацида туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор обкомһоо тусхай бригада ошоһон байгаа. Тус бригадын гэшүүд хэдэн үдэрэй турша соо айкомой хүдэлмэриие шалгахадаа хамаг дутуу дундануудые суглуулаад лэ, тэдэниие айкомой пленум дээрэ табижа, «энэтнай муу, тэрэтнэй муу» гээд бусаһан байна. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа бодото туһаламжа манда үзүүлээгүй.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, ВЛКСМ-эй областной комитет тоосоото үе соогоо ВЛКСМ-эй горкомууд, райкомууд, айкомууд болон комсомольско эхин организацинуудта муугаар туһалдаг, дутуу дундануудые усадхахын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри тон багаар ябуулдаг байһыень элирүүлнэ.

Тиимэһээ конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегат бүхэн областной комитет хадаа хүтэлбэрилхы арга шадабаряа мүнөөнэй эрилтын ёһоор шэнэдхэн табижа шадаагүй гэжэ эрид шангаар шүүмжэлбэ.

Областной комитет промышленна предприятинуудтахи комсомольско организацинуудые ехэ муугаар хүтэлбэрилөө гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ. Энэнь тон зүб. Областной комитедэй секретарь нүхэр Бутухановай элидхэл соошье предприятинуудтахи комсомольско организацинууд тушаа тон бага хэлэгдээ. Тиимэ дээрэһээ промышленна предприятинуудһаа ерэһэн делегадууд — ВЛКСМ-эй Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр **Егоров,** түмэр замай 4-дэхи отделениин политотделэй начальнигай туһалагша нүхэр **Писарев,** Бабушкин городой комсомольско организациһаа делегат нүхэр **Муравьев** болон бусад обкомой хүдэлмэридэхи энэ дутагдалые тэмдэглэбэ.

Тоосоото үе соо областной комсомольско организаци хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа парти, правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ залуушуулые эдэбхитэйгээр хабадуулхын тулада зарим тэды хүдэлмэри хэһэн байна. Хабарай тарилгын урда тээ аймагуудай колхоз бүхэндэ комсомолецуудай үүсхэлээр кукуруза тариха звенонууд эмхидхэгдэһэн, 1500 гаран комсомолецууд болон залуушуул предприятинуудһаа хүдөөдэ ажаллахаар эльгээгдэһэн байгаа. Гэхэ зуура, ВЛКСМ-эй обком эдэ һайшаалтай үүсхэл гаргаад, тэдэниие эсэстэнь хүргэхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулаагүй байшоо. Тиимэ дээрэһээ кукуруза тариха звенонуудай 90 процентнь тарилгын эхилээдүйдэ, мүн тарилгын дүүрэмсээр тарашаһан байгаа.

Хэрбээ областной комитедэй хүдэлмэрилэгшэд айкомууд болон комсомольско эхин организацинуудта ошоходоо эмхидхэлэй бодото хүдэлмэри ябуулдаг байгаа һаань, иимэ дутагдалнууд үгы байха байгаа. Теэд обкомой хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ошоходоо ехэнхи сагаа айкомдо үнгэргөөд лэ, һайн туһаламжаншье үзүүлэнгүй бусадаг байгаа гэжэ делегадууд хэлээ.

Областной комитедэй инструкторнуудай хүдэлмэри шангаар шүүмжэлэгдэбэ. Инструкторнууд хүдөө ошоходоо комсомольско организациин хүдэлмэриие һайжаруулхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхын оронд, ехэнхидээ дутагдалнууд тухай баримтануудые суглуулаад бусадаг гэжэ делегат — ВЛКСМ-эй Хойто-Байгалай айкомой секретарь нүхэр **Мотовилов,** ВЛКСМ-эй Байкало-Кударын айкомой секретарь нүхэр **Новолодская** гэгшэд шүүмжэлээ.

Залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай парти туйлай ехэ анхарал табидаг. Комсомольско организацинууд залуушуулые ажахын ба культурна байгуулалтада эдэбхитэйгээр хабаадуулха зуураа, залуушуулай дунда идеологическа хүдэлмэриие улам һайжаруулха, тэрэниие ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха зэргэтэй. Гэхэ зуура, энэ хүдэлмэри олон ушарта залуушуулай ажабайдалһаа, тэдэнэй үмэнэ табигдаад байһан зорилгонуудһаа таһарангяар ябуулагдана гэжэ делегадууд **Писарев, Дамбаев** гэгшэд тэмдэглэбэ. ВЛКСМ-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагай, мүн лекторскэ группын хүдэлмэриие делегадууд **Попов, Шобоев** болон бусад хурсаар шүүмжэлбэ.

Конференци дээрэ партиин обкомой секретарь нүхэр **Ц. О. Очиров** үгэ хэлэжэ, КПСС-эй ЦК-гэй январска болон июльскэ Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала байһаниие онсо тэмдэглэнэ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй таһагые даагша нүхэр **Соколов** конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсажа, үгэ хэлээ.

Тоосоото үе соо ВЛКСМ-эй областной комитедэй хэһэн хүдэлмэриие конференци хангалтатай дээрэ тоолоод, обкомой ба шалгалтын комиссиин шэнэ состав һунгаба.

Һүүлээрнь ВЛКСМ-эй обкомой эмхидхэлэй пленум боложо, областной комитедэй нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Н. В. Бутуханов,** хоёрдохи секретаряар нүхэр **Г. Г. Заиграев,** секретарьнуудаар **С. С. Манжигеева, Г. К. Ячменева** һунгагдаба.

Мэргэжэлтын хүндэтэ ажал

то Аюшеевич, «Саррахан» неэмни һүүлшын хоёр суудхэ -23 литр һү үгөө лэ. Энээн- а тээ суудхэдээ 27 литр һү бэлэйл. Яахадаа иигэжэ таа гээшэб, ойлгохоёо болёод . Шэргэхэншье үды. Тэжээ- нормые хубилгаагүйб, бэл- эшье һайнаар эдеэлнэ,—гэ- лишан Сиван Будаева һанаа- онгёор хэлэбэ. Зоотехник Ба- шеевич Борисов ехэ анхарал- шагнаад, иигэжэ харюуса-

жээлэй энэ нормоор «Сарра- үнихэнэй эдеэлүүлжэ байгаа . Минии һанахада, нормыень га хубилгаха болоо хат. Нэгэ ходо үгэхэдэтнай хашаржа, йгөөр эдинэ ха. Шрот кон- хоёрыень хороогоод, турнепс ээр үгөөд туршагты.

нэгэ хөөрэлдөөн Тельманэй этэ колхозой племенной фер- оложо байба.

һаалишан Сиван Будаева ик Борисовай дурадхалаар йнгээ тэжээлэй нормые зохёогоо һэн. «Энэ нормоор лхэдэмни һүсэ нэмээгшэ аа жэ этигэжэ ядан, Сиван Бу- унөөхи «Саррахана» һаажа . Удангүй, һаалишан хоёр хү- дүүрэн шахуу сагаан хөөһэ- тоо бүридхэлшын хэмжүүрэй руу эоулжэ байгаа һэн. **харыт, хэмжүүр соомни баг-**

табагүйл!—гээд, тоо бүридхэлшэ гайхана.

—Үнеэнэй һүн эдиһээрээ гэжэ арад зон ямаршье бэрхээр хэлэһэн байгаа гээшэб даа. Бато Аюшеевичын дурадхалаар эдеэлүүлһэмни «Саррахан» хуушан хэбээрээ, суудхэдээ 27 литрээ үгэдэг болобол, — гээд Сиван нүхэдтөө баярлан хэлэбэ.

—Малда тэжээлэй нормо табихадаа Бато Аюшеевич аргагүй бэрхэ байна даа,—гэжэ һаалишад зоотехнигээ маттан хөөрэлдэнэ.

Нүхэр Борисов энэ колхоздо наймадахи жэлээ хүдэлмэрилхэ зуураа, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө нилээд ехэ оролдолго хэшээл гаргана. Колхозой племенной фермын үнеэн бүхэндэ тэжээлэй нормо табилсадаг байна.

Бато Аюшеевич гансал нормо табилсаад байдаггүй. Колхозой фермэнүүд дээрэ тэрэнэй хэхэ хүдэлмэри аргагүй олон. Үдэр, һара бүхэндэ һаагдаһан һү бэшэхэ, ехэ малай ороондо ороһые тэмдэглэхэ тусгаар журналнуудые фермэ бүхэндэ бии болгоо.

—Эдэ журналнууд малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриие маай харуулагша компас мүн, —гэжэ тэрэ хөөрэдэг.

Эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулхын тула зоотехнигэй дурадхалаар 1952 онһоо хойшо эндэ симментальска ба нютагай үүлтэрэй метис эмэ хашарагууд илгагдажа, тусгаар гүүртэ болгогдодог болоо. Тиигээд тэдэ һайн үүлтэрэй бухануудаар ороондо оруулагдадаг байна. Иигэжэ колхозой үүлтэртэ мал нилээд олошоруулагдаа.

Энэ колхоз нарин, нарибтар нооһотой хонидоо түргэнөөр олошоруулһан байна. Орооной кампаниин үнгэргэгдэжэ байха үедэ колхозой зоотехник хусануудай хүсэ шадал, үүлтэрэйнь шанар һайса шалгадаг. Хонидые имагтал нарин нооһотой хусануудаар ороондо оруулхын түлөө зоотехник ехэ оролдодог. Тэрэнэй үүсхэлээр һүүлшын хоёр жэл соо алтайн үүлтэрэй 24 хуса худалдажа абтаа.

Адуу малай үүлтэр һайжаруулхын, ашаг шэмынь дээшэлүүлхын түлөө зоотехнигэй ехэ хүдэлмэри хэһэнэй ашаар энэ артельдэ һайжаруулагдаһан үүлтэрэй мал нилээд олон болобо.

Малай үүлтэрэй һайжархада ашаг шэмэнь дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, колхозой үүлтэртэ малай фермын үнеэд жэлдээ дунда зэргээр 3 мянган литр һү үгэнэ. Фермын зарим нэгэ үнеэд 4000—5000 литр хүрэтэр һү үгэдэг болоо. Нютагай үүлтэрэй үнеэдэй һү үгэлгэнь мүнөө жэлдэ тэрэшэлэн дээшэлээ. Мүн хонидһоо нооһо хайшалалга горьтойгоор дээшэлһэн байна.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэриие бодотоор бэелүүлхын тула колхозой гэшүүд **малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тусхай** хэмжээ-ябуулгануудые баталан абаа һэн. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудай ёһоор һү һаалга, мяха абалга, нооһо хайшалалгые 1955—1960 онуудай туршада 2—2,5 дахин дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Хараалһан хүдэлмэрээ колхознигууд муу бэшээр дүүргэжэ байна. Тус колхоз ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 147 килограмм нооһо хайшалһан, 12 центнер мяха абаһан, 29 центнер һү һааһан байна. Иимэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө колхоз 1956 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаха эрхэ олоһон байна.

Энэ жэлдэ выставкэдэ хабаадажа, тус колхоз Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын Главна Комитедэй 1-дэхи зэргын диплом шагнал абаа. Мүн зоотехник Борисов Ехэ мүнгэн медаляар, велосипедээр шагнагдаа.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар туйлаһан амжалтануудаараа эндэхи колхознигууд, мүн зоотехник Борисов һанаагаа амарангүй, бүри һайнаар ажаллаха гэжэ шиидэнхэй.

Саашадаа нооһо бүри ехээр хайшалдаг болохын тула колхозой зоотехник түлгэнүүдые амяарайнь байлгаад, һайнаар харууһалха гэжэ дурадхаһан байна.

—Һайнаар үбэлжэһэн түлгэнүүд ерэхэ зундаа түргэнөөр таргалха, нооһониинь ехэ болохо бшуу,—гэжэ зоотехник хонишодто хэлэдэг. Нүхэр Борисовай бэелүүлһэн энэ хэмжээ-ябуулгань ехэ һайшаалтай хэрэг юм. Яахадааб гэхэдэ, колхозой түлгэнүүд оройдоо 1,2—1,5 **килограмм нооһо үгэдэг байгаа.** Гэбэшье, шэнэ хэмжээ-ябуулгын ашаар ерэхэ жэлдэ түлгэ бүриһөө 2—2,5 килограммһаа доошо бэшэ нооһон абтажа болохо байна.

Хонидые үбэлдөө олоор хурьгалуулхын тула эндэхи хонишод ехэ хүдэлмэри ябуулна. Энэ колхоз нёдондо эхэ хонидойнгоо 30 процентыень үбэлдөө хурьгалуулаа һэн. Энээниие бага гэжэ тоолоод, эхэ хонидойнгоо хахадһаа үлүүень үбэлдөө хурьгалуулха гэһэн дурадхал колхозой правлениин үзэмжэдэ зоотехник табиһан байгаа. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд түрүүшээр энэ дурадхалые буруушаабашье, һайн байһан тухайнь зоотехнигэй ойлгуулһанай ашаар 2774 толгой эхэ хонидойнгоо 1600-ень август, сентябрь соо ороондо оруулһан байна.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тула үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ хэрэгтэй. Зоотехник энэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг. Бато Аюшеевич малай тэжээлэй нормодо шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээл ехээр орохо ёһотой гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ ойлгуулаа. Тиимэһээ энэ жэлдэ ганса кукурузаар 700 тонно силос дарагдаа.

Малажалда хүдэлмэрилхэ хүнүүдые шэлэн табилгада, тэдэниие хүмүүжүүлгэдэ зоотехник эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

—Дүй дүршэлтэй хүнүүдтэ ниитын малые харууһалга найдаха ёһотойбди,—гэжэ зоотехник хөөрэдэг.

Малые жэлэй дүрбэн сагта яажа адуулха тухай малшадта зоотехник хододоо заадаг. Энээн тушаа лекцишье, хөөрэлдөөшье үнгэргэдэг. Зоотехнигэй хүтэлбэри доро гурбан жэлэй зоотехническэ курса жэл бүри хүдэлмэрилнэ. Үнгэрэгшэ үбэлдөө энэ курсада 50 гаран малшад һуралсажа гараа. Энэ курсын занятинууд дээрэ малшад ороной түрүү малшадай дүй дүршэл шудалһан байна. Хүдөө ажахые эрхилхэ түрүү арга шудалһан эдэ малшад зоотехнигэй бодото туһалагшадынь болоно. Эдэнэр зоотехнигэй гаргаһан шэнэ үүсхэлые хододоо дэмжэдэг, тэрэниень ажал хэрэг дээрэ бэелүүлдэг байна.

Жаргалантын колхознигуудай дунда Бато Аюшеевич хүндэтэй болохо ёһоороо болоо. Нүхэр Борисов үнэн сэхээр ажаллажа, колхозойнь ажахые бэхижүүлэлсэнэ бшуу.

Артелиин гэшүүн болгожо абыт гэһэн мэдүүлгэ нүхэр Борисов колхознигуудай хамтын суглаанда тээсгэн барая һэн.

—Бато Аюшеевич манай колхозой ажахые, илангаяа малажалые хүгжөөхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ гарган ажаллана. Мэргэжэлтые колхозойнгоо гэшүүн болгон абаха ёһотойбди. Манай колхознигуудай бүлэ соо оролсожо, зоотехнигнай бүри һайнаар ажаллаха, эрдэм мэргэжэлээ улам дээшэлүүлхэ аабза гэжэ һанагдана,—гэжэ хамтын суглаан дээрэ нүхэр Борисовай мэдүүлгэ тушаа нэгэ колхозник хэлээ һэн.

—Би иигэжэ ажаллаха ёһотой хүн гээшэб. Намда эрхэ сүлөөтэ, зол жаргалта ажабайдал олгоһон Эхэ оронойнгоо аша туһада үнэн зүрхэнһөө, бии шадалаараа хүдэлмэрилхэб,—гэжэ зоотехник мэдүүлээ.

Б. ШИРЕТОРОВ, манай корр.
Сэлэнгын аймаг.

Малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэе!

Дулаан, һайн байрагүй

Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй харьяата зарим колхозууд малай үбэлжэлгые бэлэдхэл муутайгаар эхилбэ. Үнгэрэгшэ үбэл олон малаа гарзалуулһан Ленинэй, Молотовой, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозууд мүнөө жэлдэ мүн лэ бэлэдхэл муутай байгаа. Түбхын түрүүн эдэ колхозууд малай байра муутай. Баригдаһан шэнэ байрануудынь хүсэд бүтээгдээгүй. Тиимэһээ олонхи малынь хуушан, муу байрануудсоо үбэлжэжэ байна.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонидой 70 процентынь байраар хангагданхай. Тиихэдэ шэнээр барижа байһан гурбан байрань бэлэн болоодүй. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, барилгын материал дутуу. Эдэ байрануудай хоёрынь энэ жэлдэ бэлэн болохо ёһотой байгаа. Теэд эдэнь бүтээгдээгүй. Гадна, хонидой зарим байранууд соохи хуушан хэбээ шорой гаргагдаагүй зандаа. Жэшээнь, Жалсарай Цыдыповэй даадаг отарада иимэ байна. Үбэл хурьгалхаар 1500 толгой хонид ороондо оруулагдаһан байна. Теэд шэнээр түхеэрэгдэһэн һайн байранууд эдэ үгы.

Мүн үхэрэйнь байранууд ехэнхидээ хуушан, типовой бэшэ. Тэдэ байрануудые шабаха, хашаа хорёонуудынь һэльбэхэһээ ондоо шэнэ юумэн тэндэ хэгдээгүй. Гүүртэнүүдтэ бүхы үнеэд нэгэ хашаа соо хамта эдээлүүлэгдэдэг байна. Тиимэһээ тэжээл бүхы үнеэдтэ адляар хүртэнэгүй. Үбһэ, силос, концентрат хэжэ, үнеэдые эдээлүүлхэ кормушканууд гүүртэ, отарануудта бэлдэгдээгүй.

Үрдиһэн зарим гүүртэ, отарануудайнь малшад солоомо, зелёнко мэтые газаагаа оруулжа абанхай, харин нүгөөдэ зариманиинь адхашье солоомогүй һууна.

Будүүн тэжээл, солоомо дэбтээхэ кормозапарнигтай аад, тэрээнээ тодхоогүй байһаар. МТС-эй зүгһөө энэ талаар забдалгаше хэгдээгүй.

Энэ колхоз малшадаа ажалай зохистой һайн байдалтай болгохын түлөө анхараар багаар хандуулна. Олонхи малшадайнь гэрнүүд һайнаар заһагдаагүй, тэндэнь радио бии болгогдоогүй, газетэ журналнууд саг соогоо тэндэ абаашагдадагүй байна. Хошоод байратай гурбан шэнэ гэр баригдаһан аад, тэдэнэй нэгэниншье бэлэн болоодүй. Культбазашье эмхидхэгдээгүй.

Тэрэшэлэн тус МТС-эй харьяата Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд малай үбэлжэлгые муу бэлэдхэлтэйгөөр эхилээд, һү һаалгаяа горьтойгоор доошолуулаа.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, Үшөөтэйн МТС-эй дирекци, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ малшадаа, колхознигуудаа эмхидхэн элсүүлжэ шадаагүй.

Н. Цыбенов, манай корреспондент.

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Я. Б. Лумбунова ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һү һаалгаар һаалишадай республиканска социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Я. Б. Лумбунова. **З. Веснинагай фото.**

Хонидоо тобир тарганаар үбэлжүүлхэбди

Хони үсхэбэрилгэ манай колхозой ажахын гол һалбаринуудай нэгэниинь юм. Жэлһээ жэлдэ колхозоймнай хонин һүрэг олошоржо, тэдэнэй үүлтэр һайжаруулагдажа байна. Колхозоймнай 5500 гаран хонидой олонхинь нарин, нарибтар нооһотой болонхой. Ойрын 2—3 жэл соо колхозойнгоо бүхы хонидые нарин нооһотой болгохын тула ехэ хүдэлмэри хэжэ байнабди. Жэлһээ жэлдэ нарин нооһотой хусанууд хэдэн арбаадаар худалдажа абтана. Мүнөө жэлдэшье 30 гаран хусануудые худалдажа абаабди. Тэрэшэлэн ставропольско үүлтэрэй хонидой тусхай фермэтэй болохо зорилгоор энэ жэлдэ 300 толгой нарин нооһотой түлгэ хонидые Ставропольско хизаарһаа худалдажа абанхайбди.

Хонидойнгоо үүлтэрые ойрын жэлдэ һайжаруулжа, бүхыдэнь нарин, нарибтар нооһотой болгохын тула манай колхозой бүхы хонишод оролдоно. Хонидойнгоо харууһалгые улам һайжаруулжа үбэлдөө хурьгалуулга мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ эмхидхэгдэхэнь. Энэ зорилгоор колхозоймнай түрүү хонишодой отаранууд хонидоо сентябрь һарада ороондо оруулһан юм. Жэшээнь, эрхим хонишод Дугаржап Чимитов, Дашанима Жалсыпов гэгшэд хонидоо нарин нооһотой хусануудта ороондо оруулжа, февраль һарын эхеэр 1500 гаран хурьга абаха байна.

Эдэ нүхэдэй отаранууд хурьгадые үбэлдөө абахын тула бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Хурьгалха хонидойнь хүшэ тамир һайн. Үбэлдөө хонидоо тураахагүйн тула эдэ нүхэд өөһэдынгөө бүлэнэртэй тус тустаа 440 центнер хүрэтэр үбһэ сабшаһан, 100—100 центнер зелёнко бэлэдхэһэн байна. Манай колхозой 11 отарануудай бүхы хонишод хонидтоо өөһэдынгөө хүсөөр үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг заншалтай. Энэ жэлдэ манай хонишод 3000 гаран центнер эрхим шанартай үбһэ тэжээл бэлэдхээ.

Үбэлэй бэлшээрииe зүбөөр хэрэглэхэ зорилгоор һайн хагдатай хада уулын хормой, үбэр газараар энэ жэлдэ хониной дулаан шэнэ байранууд баригдаа. Хонишод Гэлэк Гармажапов, Нанзыт Жалсараев, Дугаржап Чимитов, Шоен Цыбиков гэгшэд колхозой барилгын бригадын туһаламжагүйгөөр энэ жэлдэ хонидтоо үбэлэй шэнэ байрануудые барижа дүүргээ.

Үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ зорилгоор хонишон бүхэн өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договор баталанхай. 1956 ондо 100 эхэ хониһоо 130 хурьга абаха гэһэн хонишод олон. Хонишод Чимитов, Жалсыпов, Цыбиков болон бусад бүришье дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаа. Тиихэдэ хонишод нооһо бүри ехээр хайшалха тухай шэнэ шэнэ уялга абана.

Үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, һайн шанартай нооһо бүри ехээр абахын тула манай хонишод мүнөөнһөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Д. Санжиев, Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша.

Хонидойнгоо харууһа һайжаруулха

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз Заиграйн аймаг соо хонёор олон колхозуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Энэ колхоз гурбан мянга гаран толгой хонитой. Олонхи хонидынь алтайска мериноc үүлтэрэй болонхой.

Гэбэшье, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ тус колхоз хони үсхэбэрилгэһөө мүртэй олзо доход абажа шадаагүй: хонин бүриһөө ойродоо 1 килограмм 850 грамм нооһо хайшалаа. Мүн хурьгадшье үсөөнөөр абтаһан байна. Тиигэжэ колхоз нооһо хайшалха, хониной тоо толгой олошоруулха түсэбөө холо дүүргээгүй.

Хони үсхэбэрилгөөр бирагүй үрэ дүнтэй байһанайнь гол шалтагаан гэхэдэ, тус колхозойхид үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын, зунай ба намарай сагта хонидоо таргалуулхын тула энэ гэхэ оролдолго таргадаггүй байна. Энээн дээрэһээ бодоходо, колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыденжапов, парторганизацинь секретарь нүхэр Дармаев) партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые болзорһоонь урид бэелүүлхын тула ажахыдаа бии байһан арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхые оролдоногүй.

Хонидынь тэжээл муутай дээрэһээ хүшэ шадал багатай ябадаг. Олонхи отарануудай хонид бүхэли жэлдээ шахуу адуулагдадаг. Теэд бэлшээринүүдынь хагда ногоо багатай аад, хонид ехэ тэжээл эдидэггүй байна. Ц. Цыремпиловэй отарын хонид нёдондо январиин нэгэн болотор адуулагдаад, февралиин тэнгэһээ хойшо дахин бэлшээридээ гартагдаа һэн. Юуб гэхэдэ, тэжээл тон бага, хонидто үглөөгүүр арай гэжэ 200—300 грамм үбһэн үгтэжэ, халуулагдадаг байба.

Теэд хонидые һайнаар адуулха, муу шадалтай хонидые илгажа, һайн тэжээл эдеэлүүлхэ тушаа анхарал табигданагүй. Полинуудай солоомон саг соогоо хуряагдажа һүрилэгдэнгүй, ехээр гээлтэдэ ороо. Гадна, һүрилэгдэһэн солоомо болон бусадшье тэжээл отарада асарагдаагүй.

Хонидые искусственнаар ороондо оруулха хүдэлмэри тон муугаар эмхидхэгдэнэ. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, хонишод искусственна үрэжүүлгые урагша абахаяа, тоохоёо болишонхой. Түрүү аргын тон хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байхадань, Ново-Брянска МТС-эй дирекци, зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэд «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэндэл юушье хэдэггүй.

А. Рябоволов.

Манай республика дотор

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй область хоорондын зүблөөн

Мүнөө Улан-Удэдэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй область хоорондын зүблөөн боложо байна. Зүблөөндэ Новосибирскын, Кемеровскэ, Омско, Томско, Иркутска, Читын областынуудай, Алтайн, Красноярска, Хабаровска хизаарнуудай худалдаа наймаанай предприятинуудай түлөөлэгшэд, мүн манай республикын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана.

Зүблөөн гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэ предприятинуудта үргэн хэрэглэлэй ямар эд бараанай дутамаг гү, али үлүү байһые элирүүлжэ, худалдаа наймаанай организацинуудай хоорондо тэдэниие һэлгэлсүүлэн ябуулха гэһэн зорилготой.

Элдэб областьнуудай 48 түлөөлэгшэд өөһэдынгөө худалдаа наймаанай предприятинуудта байгаа үргэн хэрэглэлэй эд бараанай зүйлнүүдые асаржа ерэһэн байна.

Зүблөөнэй түрүүшын үдэрнүүдтэ область, хизаар бүхэнэй худалдаа наймаанай предприятинуудай хоорондо 10 миллион түхэригэй оптово худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүблөөндэ хабаадагшад андалдан абалсаха эд бараа шэлэжэ байна.

Б. Олеговой текст, **А. Мантаевай** фото.

Штангистнуудай мүрысөөн

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр «Рассвет» клуб соо хүндые үргэлгөөр республикын түрүү һууриин түлөө мүрысөөн захалба. Эндэ «Байкал», «Буревестник», «Пищевик» обществонуудай ба Городок, Кяхта городуудай 40 спортсменүүд мүрысэхэ юм.

Түрүүлэн бүри хүнгэн бэетэй спортсменүүд мүрысөө. Тэдэнэй дунда Лапердин («Байкал») нэгэдэхи, Тугаринов (Городок) хоёрдохи һуури эзэлээ. Удаань хүнгэншэг бэетэйшүүлэй мүрысөөндэ залуу штангист Деркач 85 килограмм хүндые аалиханаар үргэлгөөр, 77,5 килограммые угзаран үргэлгөөр, мүн гурба удаа үргэхэдөө хамта 272,5 килограмм үргэжэ, республиканска шэнэ рекорднуудые тогтоогоо. Золтоев («Байкал») хоёрдохи һуури эзэлээ.

Хүнгэн бэетэй штангистнуудай дундаһаа Дорофеев гурба удаа үргэхэдөө хамта 275 килограмм үргэжэ, нэтэдэхи һуури эзэлээ.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэрэй дүнгүүдээр «Байкал» обществын команда түрүүлжэ, Городок городойхин гурбадахи һуури эзэлжэ ябана.

И. Михайлов.

Тобшо һонинууд

★ Закаменай аймагай хэлхеэ холбооной конторо почто зөөдэг хүнгэн машина абаба. Тэрэнэй ашаар Цакир тосхонһоо Санага хүрэтэр неделидээ 3 дахин почто ябадаг болоо. Иигэжэ Санагын ажалшад газетэ, журнал саг болзор соонь абажа уншана. **Б. Шоёнов.**

★ Ториин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой комсомолецуудай үүсхэлээр Үлэгшэнэй хүдөөгэй клубта залуушуулай вечер үнгэргэгдэбэ. Эндэ «Дуран ба нүхэрлэлгэ» гэһэн темээр лекци уншагдаа. Вечер эмхидхэлгэдэ комсомолецууд Д. Шагдуржапов, Ц. Очиров, Д. Соктоев ба бусад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. **С. Табдаев.**

Метеорологическа шэнэ станцинууд

Гидрометеорологическа хүдэлмэри эрхилхэ Читын Управлени энэ жэлдэ манай республикын Бичурын, Хэжэнгын, Кударын аймагуудта метеорологическа станцинуудые шэнээр нээһэн байна. Мүн энэ жэлэй эсэс болотор Зэдын аймагта үшөө нэгэ тиимэ станци нээгдэхээр хараалагдана.

Эдэ станцинууд барандаа машинно-тракторна станцинуудай дэргэдэ байгуулагданхай. Гадна, Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн МТС-эй дэргэдэ агрометеорологическа пост эмхидхэгдээ.

Эмхидхэгдэһэн станцинууд хангажа байһан аймагуудайнгаа уларилай байдалые шэнжэлхэ юм.

И. Котов.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Москвагаа бусахаяа Берлинһээ гараба

БЕРЛИН, декабриин 14. (ТАСС). Германска Демократическа Республикада гурбан недели соо айлшалһанайнгаа һүүлээр Союзай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин гэшүүн Н. С. Патоличев түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Москвагаа бусахаяа мүнөөдэр Берлинһээ гараа.

ГДР-эй Арадай палатын президиумэй түрүүлэгшэ И. Дикман, ГДР-эй Арадай палатын президиумэй гэшүүд, Германиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн К. Ширдеван, министрнүүд, демократическа партинуудай, ниитын организацинуу[д] болон берлинскэ олоонитын тү[лөөлэгшэд] Берлинскэ Шенефельд а[эро]дром дээрэһээ делегациие үдэш[өө].

СССР-һээ ГДР-тэ байдаг Со[ю]... Бүрин эрхэтэ посол Г. М. Пу[шкин], ГДР-тэхи советскэ посольствын ... рюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, ... манидахи Советскэ бүлэг сэрэг[үүдэй] командованиин түлөөлэгшэд, ди[пло]матическа корпусой гэшүүд С[СС]Р... эй Верховно Соведэй делег[аци]... мүн лэ үдэшэлсөө. ГДР-эй Ар[адай] палатын президиумэй түрүү[лэгшэ] И. Дикман, СССР-эй Верховно [Со]ведэй делегациие хүтэлбэр[илэгшэ] Н. С. Патоличев үгэ хэлээ.

ГДР-эй ба ГФР-эй хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаан

БЕРЛИН, декабриин 14. (ТАСС). 1956 ондо Германи доторой худалдаа наймаа эрхилхэ тухай хэлсээнэй ёһоор андалдан абалсаха эд бараанай списогүүд Берлиндэ баталагдаба гэжэ АДН агентство дамжу[улна]. Урда жэлэйхи шэнгеэр алишье [тала]һаа 1 миллиард тоосооной ... цэдэ эд бараа андалдан аб[алсаха] гэжэ хэлсэгдээ.

Францида һунгалтын болохын урда тээ

ПАРИЖ, декабриин 14. (ТАСС). Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, Францида һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ 6 мянган кандидадые дэбжүүлһэн 1.200 список дурадхагдаһан байна. Тиихэдэ метрополи сооһоо 537 депутат һунгагдаха ёһотой юм. Мүнөө дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай тоо 1951 оной һунгалтын үедэ дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудта орходоо нилээд олон байха юм. Канди[да]дай списогүүдэй олон байһан ... рэһээ һунгагшадай ямар канди[дадай] түлөө голосовалхаяа тодорхо[йлхо]... бэрхэтэй болохо байһаниинь ... департаментын жэшээ дээ[рэ] элеэр харагдана. Тэндэ хоёр ... тадай һуурида элдэб янзын 14 ... тиин зүгһөө кандидадай спис[ог] дэбжүүлэгдэһэн байна.

Пакистанай гадаадын хэрэгүүдэй министрын мэдүүлгэ тухай Кабульска радио иигэжэ мэдээсэнэ

КАБУЛ, декабриин 14. (ТАСС). Советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй Пакистанда ерэхыень буруушааһан үгэ Пакистанай гадаадын хэрэгүүдэй министр хэлэбэ гэжэ эндэхи радио мэдээсээ.

Хани харилсаагаа бэхижүүлхын тулада нэгэ ороной хүтэлбэрилэгшэдэй нүгөөдэ орондоо ерэхыень гадаадын хэрэгүүдэй ямар нэгэн министрын буруушааһан ушар үзэгдөө дуулдаагүй юм. Тиимэһээ энэ буруушаалга хэһэниинь гайхалта[й] ... жэ афганска Бахтар агентствы[н] ... литическэ шэнжэлэгшэ энээнт[эй] шарамдуулан зааһан байна.

Советскэ Союз Афганистан ... бэеэ даанхай гүрэнүүд юм. Эд[эй] ороной үгэеэ хүсэдөөр ойлго[л]... гые ба бэе бэеэ хүндэлэлсэдэг... [Па]кистанай гадаадын хэрэгүүдэй [ми]нистр тон һайнаар мэдэнэ гэжэ ... жэлэгшэ онсо тэмдэглэнэ.

Американска сэрэгэйхид өөһэдынгөө түсэбүүдые бэелүүлгэдэ Тайваниие хэрэглэхые оролдоно

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 14. (ТАСС). Американска информационно агентствонуудай мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, США-гэй сэрэгэй дээдэ тушаалта хэдэн хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо США-гэй сэрэгэй министр Бракер һүүлэй үедэ Тайваньда ерээд ошоо.

Тайваньда ерээд байха үедөө, Бракер Чан Кай-шитай болон гоминдановска бусад удамаршадтай зүблөө хээ, чанкайшистска сэрэгүүдэй манёвр дээрэ байлсаа, тэрэшэлэн Цзиньминьдао арал дээрэ ошожо, тэндэхи чанкайшистска частьнуудые шалгаһан байна.

Цзиньминьдао аралһаа бусажа ерээд мэдүүлгэ хэхэдээ, аралые хитад арадай сүлөөлхэ ябадалд[а] ... сэгтэ хүсэнүүдээрээ США-гэй ... ушаруулха хүсэлэнтэй байһ[ые] ... хяад элишэлэн хэлэһэн байна.

США-гэй сэрэгэй хүтэлбэр[илэгшэ]дэй һүүлэй үедэ Тайваньда ... харал хандуулдаг болоһоной ... гаан тухай мэдээсэхэ зуураа, ... вань шадар американска аг[аар]... сэрэгэй хүсэнүүдэй манёврын ... һон тухай мэдээсэл соогоо Да[льний] Востогто американска зэбсэгт[э] ... сэнүүдэй түсэбөө бэелүүлгэдэ ... мозын (Тайванай) бүри ехэ ... шанартай боложо байһые» Юн[айтед] Пресс агентство онсо тэмдэгл[энэ].

Редактор Д. Л. ЛОБСАН[ОВ]

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН 3% УРЬҺАЛАМЖА

1955 оной ноябриин 30-да Ленинград городто бол[оһон] шүүбэриин 48-дахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудай серинүүд болон облигацин[уудай] удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаа:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
001232	1—50	400	027438	37*)	5 000	050141	50*)	5 000	073482	39*)
001247	1—50	400	027950	33*)	5 000	051151	1—50	400	074597	24*)
001779	1—50	400	030920	19*)	5 000	051198	1—50	1 000	075593	1—50
001785	1—50	1 000	031191	1—50	400	051218	41*)	5 000	075716	1—50
002273	41*)	10 000	031939	33*)	5 000	051353	27*)	5 000	076689	38*)
002370	04*)	10 000	032387	18*)	25 000	051373	1—50	400	077528	1—50
002393	1—50	400	032708	35*)	5 000	052175	21*)	10 000	077535	1—50
002630	13*)	5 000	035735	33*)	5 000	053415	22*)	5 000	078200	06*)
002645	05*)	5 000	035925	29*)	5 000	055010	23*)	25 000	078408	34*)
002968	1—50	400	036627	12*)	5 000	056096	46*)	10 000	078524	1—50
003183	1—50	400	036920	1—50	400	056160	1—50	1 000	078627	47*)
004117	26*)	5 000	037101	30*)	10 000	056164	38*)	50 000	078722	43*)
004140	1—50	1 000	037125	12*)	5 000	056536	05*)	5 000	079676	38*)
004583	1—50	400	038237	34*)	50 000	056976	21*)	5 000	080907	49*)
004615	12*)	5 000	038383	13*)	10 000	056995	1—50	400	080935	1—50
004827	32*)	10 000	039013	49*)	5 000	057573	01*)	5 000	081716	1—50
004893	25*)	5 000	039468	26*)	5 000	057890	11*)	10 000	082008	01*)
005720	27*)	10 000	039490	1—50	400	059271	13*)	5 000	082118	1—50
007148	45*)	10 000	039809	1—50	400	059430	26*)	10 000	082163	01*)
008446	22*)	10 000	039951	1—50	400	060192	35*)	5 000	082416	31*)
009483	40*)	5 000	040698	36*)	5 000	061134	46*)	5 000	082547	1—50
010511	02*)	5 000	041065	17*)	5 000	062957	1—50	400	083620	45*)
011746	1—50	400	041651	24*)	5 000	063456	1—50	400	084669	1—50
013995	1—50	1 000	041679	1—50	400	065337	31*)	10 000	085384	1—50
014407	1—50	400	042340	1—50	1 000	065353	14*)	5 000	085706	47*)
015859	1—50	1 000	042434	16*)	25 000	066124	21*)	5 000	087776	16*)
016252	45*)	5 000	043645	1—50	400	066199	1—50	400	088422	19*)
016331	1—50	400	043911	1—50	400	066425	33*)	5 000	089222	13*)
016591	23*)	10 000	044115	1—50	400	066601	1—50	400	089340	15*)
017522	30*)	5 000	044210	34*)	10 000	066910	37*)	10 000	090920	04*)
017791	30*)	5 000	044243	14*)	25 000	067139	05*)	5 000	091097	35*)
019329	24*)	5 000	044589	50*)	5 000	067170	06*)	5 000	092121	02*)
020555	1—50	400	044699	28*)	5 000	068159	25*)	5 000	092189	35*)
021520	1—50	400	044716	21*)	10 000	069211	1—50	400	092637	1—50
022507	17*)	5 000	045174	1—50	400	069372	43*)	5 000	093116	10*)
022842	33*)	5 000	045853	42*)	5 000	070891	39*)	5 000	093613	1—50
023553	1—50	1 000	046746	1—50	400	071809	01*)	5 000	094492	45*)
024069	1—50	400	047086	28*)	10 000	071846	23*)	5 000	095814	25*)
025967	1—50	400	047221	1—50	1 000	072215	09*)	5 000	095939	1—50
026023	15*)	10 000	047772	38*)	5 000	072431	1—50	400	097689	28*)
026032	46*)	5 000	048234	12*)	5 000	072825	24*)	10 000	098003	12*)
026407	46*)	5 000	048291	49*)	10 000	073457	47*)	5 000	099144	28*)
026783	1—50	400	049599	15*)	5 000					

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөөдэ 49 номернуудта гүс бүриин 400 т[үхэригэй] шүүбэри тудаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ комиссиин түр[үүлэгшэ], ажалшадай депутадуудай Ленинградска городской гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. М. КУЗН[ЕЦОВ]

Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИР[НОВ]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00636. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №